

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 7

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

บทที่ 7 การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนพักอาศัย	20 คาบ
เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวย	
เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร	
เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช	
เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว	
สรุป	
คำถามท้ายบท	
เอกสารอ้างอิง	

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนพักอาศัย และทำการศึกษาค้นคว้าได้โดยมีความสามารถในการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีที่เรียนมา และสามารถหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาในการทำงานภาคสนาม
2. เพื่อให้ นักศึกษาเขียนและจัดพิมพ์รายงานการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนพักอาศัยได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำกรณีศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นได้อย่างเหมาะสม
4. เพื่อให้ นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการตรงต่อเวลา
5. เพื่อให้ นักศึกษามีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
6. เพื่อให้ นักศึกษาสามารถสื่อสารนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าได้ดีทั้งในการพูดและการเขียน
7. เพื่อให้ นักศึกษาเข้าเรียนตรงต่อเวลา

วิธีสอนและกิจกรรม

1. ในช่วงไม่เกิน 15 นาทีแรกของการเรียนการสอน ผู้สอนจะชวนชื่อนักศึกษาที่เข้าเรียนตรงต่อเวลา และทำการบันทึกไว้ในสมุดบันทึกเพื่อวัดและประเมินผลเป็นคะแนนจิตพิสัยต่อไป
2. ผู้สอนมอบหมายให้นักศึกษาอ่านเนื้อหาในบทที่ 7-8 ของเอกสารคำสอนสถาปัตยกรรมพื้นฐาน
3. แบ่งกลุ่มให้นักศึกษาปฏิบัติการสำรวจและศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นฐานประเภทเรือนพักอาศัย ศาสนาคาร หรืออาคารสาธารณะตามใบงานที่ 8 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มลงติดตามการทำงานในพื้นที่
4. ให้นักศึกษารายงานผลการรวบรวมข้อมูลประกอบอาคารและผลการสำรวจตามใบงานที่ 8 ต่ออาจารย์ผู้สอน และผู้สอนตรวจสอบและให้คำแนะนำรายบุคคล
5. ให้นักศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลตามใบงานที่ 9
6. ให้นักศึกษาการจัดทำข้อมูลภาพและแบบแสดงทางสถาปัตยกรรมใบงานที่ 10
7. ให้นักศึกษาเขียนและจัดพิมพ์ร่างรายงานการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นฐานตามใบงานที่ 11 โดยจัดพิมพ์เป็นเอกสารส่งงานทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้สอนอ่านตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการใช้ภาษาแล้วแก้ไขจนสมบูรณ์
8. ให้นักศึกษาจัดทำรายงานการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นฐาน โดยผู้สอนอ่านตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ภาพประกอบ และแบบแสดงทางสถาปัตยกรรม ตามใบงานที่ 12
9. ให้นักศึกษานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนตามใบงานที่ 13 โดยผู้สอนให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
10. ให้นักศึกษานำเสนอผลงานด้วยวาจาและจัดนิทรรศการในชุมชนตามใบงานที่ 14 โดยรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชน นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารคำสอนรายวิชา งานสำรวจสถาปัตยกรรมท้องถิ่น
2. แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์
3. อุปกรณ์ในการสำรวจ รั้ววัด เช่น กล้องถ่ายรูป ตลับเมตร เทปวัด เครื่องวัดระยะด้วยเลเซอร์ เครื่องบันทึกเสียง เข็มทิศ สายยางระดับน้ำ ฯลฯ

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อการทำงานโดยติดตามในพื้นที่ และใช้การติดตามการทำงานด้วยการให้นักศึกษาส่งข้อหาหรือ หรือภาพทางแอปพลิเคชันไลน์ หรือเฟสบุ๊ค

2. สังเกตพฤติกรรมการเข้าเรียนตรงต่อเวลา

การประเมินผล

การประเมินผลเป็นคะแนนดิบเพื่อนำมารวมเป็นคะแนนระหว่างภาค ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมต่อการทำงานภาคสนาม ความถูกต้อง สมบูรณ์ของการรายงานผล ข้อมูลและผลการสำรวจ ตามใบงานที่ 8 ได้ 15 คะแนน
2. ความถูกต้อง สมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเตรียมสร้างข้อมูลภาพ ตามใบงานที่ 9 ได้ 2.5 คะแนน
3. ความถูกต้อง สมบูรณ์ของข้อมูลภาพ ตามใบงานที่ 10 ได้ 2.5 คะแนน
4. ความถูกต้อง สมบูรณ์ของการร่างรายงานการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ตามใบงานที่ 11 ได้ 2.5 คะแนน
5. ความถูกต้อง สมบูรณ์ของรายงานการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ตามใบงานที่ 12 ได้ 15 คะแนน
6. ความถูกต้อง และน่าสนใจของการนำเสนอด้วยวาจาหน้าชั้นเรียน ตามใบงานที่ 13 ได้ 5 คะแนน
7. ความถูกต้อง และน่าสนใจของการนำเสนอด้วยวาจาและการจัดนิทรรศการในชุมชน ตามใบงานที่ 14 ได้ 5 คะแนน
8. การเข้าชั้นเรียนตรงต่อเวลา ในการเข้าเรียนตรงต่อเวลา จาก 15 ครั้ง หากเข้าตรงต่อเวลา 10 ครั้ง ได้ 10 คะแนน
(สัดส่วนคะแนนที่ให้เทียบจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน)

บทที่ 7

การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนพักอาศัย

ในจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งเป็นจังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือเขตอีสานใต้ที่มีพรมแดน ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และสุรินทร์ ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา ทางตอนบนทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดสระแก้ว และราชอาณาจักรกัมพูชา จากหลักฐานทางโบราณคดีทำให้ทราบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของชุมชนตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนมาถึงสมัยทวารวดี สมัยขอม สืบต่อมาจนถึงสมัยอยุธยา ธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ซึ่งบันทึกทางประวัติศาสตร์ได้ระบุถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายอาศัยอยู่ สร้างที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ และเกิดขยายจากครอบครัวเป็นชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจการก่อรูปของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เป็นผลิตผลทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์จำเป็นต้องมีการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเภทเรือนพักอาศัยในจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถศึกษาจากกรณีศึกษาจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ เรือนพื้นถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวย เรือนพื้นถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร เรือนพื้นถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช และเรือนพื้นถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว มีรายละเอียดของการศึกษา ดังนี้

เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวย

ชาวไทยกวยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ โดยเข้ามาตั้งถิ่นฐานเมื่อประมาณ 100 กว่าปีมาแล้ว กระจายอยู่ในเขตอำเภอสตึก อำเภอประโคนชัย อำเภอกระสัง อำเภอบ้านด่าน และอำเภอพลับพลาชัย ชาวไทยกวยบ้านดงกระทิง ตำบลโนนขวาง อำเภอบ้านด่าน เป็นรุ่นแรกที่อพยพมาจากบ้านกระโพและบ้านตากกลาง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ และบางส่วนมาจากอำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ สาเหตุเนื่องมาจากการเดินทางไปคล้องช้างที่กัมพูชา ขากลับเห็นชัยภูมิบ้านดงกระทิงเหมาะแก่การตั้งรกรากทำมาหากิน จึงได้ทยอยกันอพยพมาตั้งถิ่นฐาน (สมมาตร ผลิต. 2538 : 92,97) เช่น บ้านหนองบัวเจ้าป่า อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ชาวไทยกวยพวกนี้เดิมมีรกรากอยู่ที่บ้านกระโพ ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ส่วนชาวไทยกวยที่อพยพมาจากจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่

ชาวไทยภูเขาที่บ้านร้อนทอง อำเภอเสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น ชาวไทยภูเขาในจังหวัดบุรีรัมย์มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ในอดีตชาวภูมิมืออาชีพหาของป่า ล่าสัตว์ โดยเฉพาะการจับช้างป่าที่สืบทอดในครอบครัว เช่น ชาวภูเขาที่บ้านหนองบัวเจ้าป่า อำเภอเสตึกและชาวภูเขาที่อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ แต่ปัจจุบันกำลังจะหมดไปชาวภูเขาจึงปรับตัวมาทำนาทำไร่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ในการศึกษาเรือนพื้นถิ่นของชาติพันธุ์ไทยภูเขา ศึกษาที่อำเภอพลับพลาชัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.บ้านโคกขมิ้น ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

เมื่อก่อนบริเวณหมู่บ้านโคกขมิ้นมีสภาพเป็นป่า มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและในป่าจะมี โคกขมิ้นป่า หัวสีเหลือง ลำต้นคล้ายขมิ้นบ้านแต่จะใหญ่กว่า ใช้ทำยา แก้กพิษสัตว์ร้าย และแก้คันเนื่องจากมีโคกขมิ้นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงตั้งชื่อหมู่บ้านโคกขมิ้น และเรียกเนินเมืองขมิ้นเพราะชาวบ้านมองเห็นสภาพเมืองโบราณอย่างชัดเจนจากการบอกเล่าของสายสร้อย อ้วน ประโคน อายุ 56 ปี

อาณาเขต

ทิศเหนือติดต่อกับบ้านโคกบัว หมู่ที่ 10 ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดต่อกับบ้านพงษ์ศิริ หมู่ที่ 14 ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านโคกขมิ้น หมู่ที่ 11 ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดต่อกับบ้านศรีสมบูรณ์ หมู่ที่ 6 ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ถนนลาดยางสายบุรีรัมย์-อำเภอกระสัง ถนนหมายเลข ระยะทาง 33 กิโลเมตร

ถนนลูกลังสายอำเภอกระสัง-บ้านโคกขมิ้น ถนนหมายเลข 2208 ระยะทาง 16 กิโลเมตร

ถนนลูกลังสายอำเภอประโคนชัย-บ้านโคกขมิ้น ถนนหมายเลข ระยะทาง 25 กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

หมู่บ้านมีสภาพภูมิประเทศลักษณะเป็นเนินดินสูงมีคูน้ำล้อมรอบ กำแพงดินอยู่บนเนิน ปรากฏให้เห็นอยู่ กลางหมู่บ้านมีเนินดินสูงชันคล้ายศาสนสถาน หรืออาจเป็นโครงสร้างของเตาเผาหรือเตาถลุงโลหะ พบว่ามีอิฐขนาดต่าง ๆ บริเวณรอบหมู่บ้านมีลักษณะเป็นทุ่งนาดิน

ทราย เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างมาก พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน มีลำห้วยที่อุดมไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารสมบูรณ์ และยังเป็นแหล่งอาหารของประชาชนชาวบ้านในเขตพื้นที่ละแวกนั้น โดยเฉพาะสัตว์น้ำ แต่ปัจจุบันลำห้วยตื้นเขิน ป่าไม้ยังมีประปรายตามทุ่งนาข้าว ผู้คนอพยพเพื่อไปทำมาหากินในเมืองใหญ่

ลักษณะของเมืองโบราณ

หมู่บ้านโคกขมิ้นมีรูปร่างลักษณะเป็นวงกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 กิโลเมตร มีคูน้ำและคันดินล้อมรอบบนคันดิน ปรากฏเป็นเนินดินอยู่สูงกว่าเนินดินปกติเป็นระยะ ๆ มีลักษณะคล้ายกับป้อมปราการในสมัยก่อน โดยคูน้ำชั้นที่ 1 กว้าง 16 เมตร คูน้ำชั้นที่ 2 กว้าง 30 เมตร คันดินชั้นที่ 1 กว้าง 19 เมตร คันดินชั้นที่ 2 กว้าง 19 เมตร คันดินชั้นที่ 3 กว้าง 16 เมตร สันนิษฐานว่าหมู่บ้านนี้อาจจะเป็นเมืองที่มั่นคงแห่งหนึ่งและกำแพงดินที่ตัดเข้ามาในตัวหมู่บ้านปัจจุบันใช้เป็นเส้นทางคมนาคมรอบหมู่บ้าน

สภาพปัจจุบันของคูน้ำยังปรากฏร่องรอยให้เห็นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากถูกทำลายโดยชาวบ้านใช้เป็นที่ทำมาหากินใช้เป็นที่อยู่อาศัย และทำการเกษตรกรรม สภาพปัจจุบันของคันดินอยู่ในสภาพที่เหลือให้เห็นเพียงบางส่วน และมีหลายส่วนที่ถูกทำลายโดยใช้เป็นพื้นที่ปลูกพืชบริเวณคันดินจะมีพืชตระกูลถั่วจำนวนมาก

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชนโบราณ

บริเวณรอบนอกหมู่บ้านมีลำห้วยที่เกิดจากธรรมชาติ และพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ถูกทำให้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และปลูกสัตว์ มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ทางเข้าบ้านมีสะพานข้ามห้วยระบบการส่งน้ำค่อนข้างสมบูรณ์ ดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย การคมนาคมสะดวกเร็ว อยู่ห่างจากอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 47 กิโลเมตร

หลักฐานทางโบราณคดีพบภายในหมู่บ้าน ดังนี้

1. เครื่องปั้นดินเผาหลายชิ้นสี แบบบ้านเชียง สมัยก่อนทวารวดีจำนวนมาก

โดยเฉพาะบนเนินดินในหมู่บ้าน

2. โครงกระดูกมนุษย์ชาวบ้านขุดพบทางด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้านและทำการเกษตร
3. ไหโบราณ สูงประมาณ 80 เซนติเมตร เล่ากันว่าคนที่ค้นพบไหโบราณส่วนใหญ่จะมี

อาการไม่เป็นปกติ ญาติจึงนำไหที่พบไปทิ้ง ซึ่งปัจจุบันไม่มีไหปรากฏให้เห็น

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

1.1 บ้านเลขที่ 37 หมู่ 3 บ้านโคกขมิ้น ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย

จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางเรียง เก่งรัมย์ อายุ 77 ปี อาชีพทำนา ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาตั้งแต่รุ่นบิดามารดา บ้านหลังนี้อยู่มาแล้วประมาณ 80 กว่าปี แต่เดิมมีผู้อยู่อาศัยอยู่ร่วมกัน 14 คน มี 2

ทะเบียนบ้าน (2 ครอบครัว) แต่ปัจจุบันอยู่เพียง 3 คน คือคุณยายเรียง และหลานชาย 2 คน ส่วนลูกหลานคนอื่น ๆ ได้ย้ายไปทำงานที่กรุงเทพฯ นานครั้งจึงกลับบ้าน

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี มีการปรับปรุงซ่อมแซมหลังคาบางส่วนหลายหลัง สาเหตุเกิดจากอายุของวัสดุ และลมพายุฤดูร้อน และรับระดับพื้นดิน สาเหตุเกิดจากเมื่อถึงฤดูฝนบริเวณใต้ถุนบ้านจะเกิดปัญหาน้ำขัง และดินเป็นโคลนบ่อยครั้ง ใต้ถุนสูงเพียง 1.60 เซนติเมตร ใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 2 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน รั้วบ้านเป็นรั้วต้นหม่อนและรั้วต้นไม้กั้นเป็นอาณาเขต

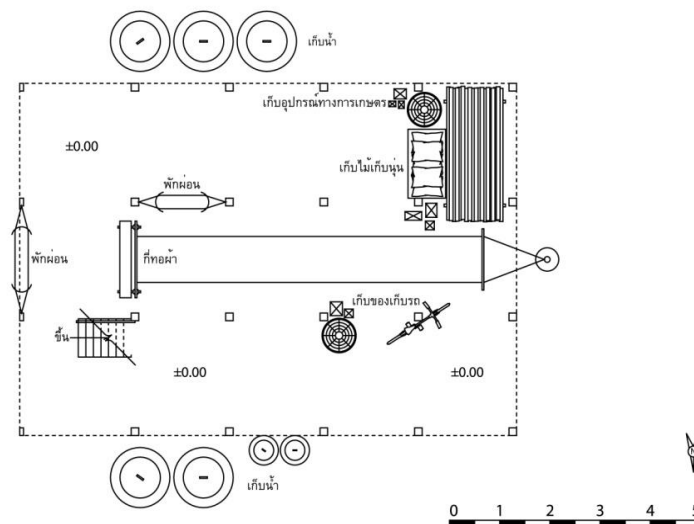
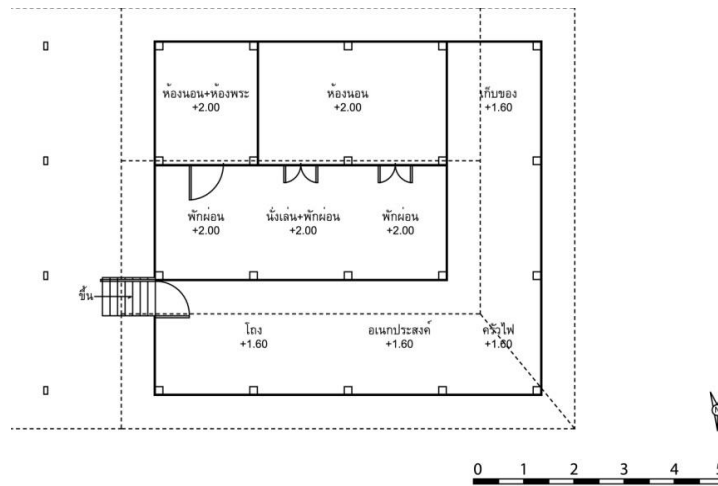
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุม ส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงนสำหรับส่วนโถง ทางเดิน และครัวไฟ หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ติหน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนเจาะช่องระบายอากาศ และหลังคาเพิงหมาแหงนยื่นคลุมพื้นที่หน้าบ้าน

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอนในส่วนของเรือนใหญ่สำหรับผนังโถงทางเดินด้านทิศเหนือของบ้านเป็นผนังลูกกรงไม้ระแนงตีตามแนวตั้งความกว้างระยะ 2 ช่วงเพื่อระบายอากาศ ผนังห้องครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนเว้นระยะด้านบน 40 เซนติเมตรเพื่อระบายควัน และอากาศในเวลาทำครัว และผนังห้องครัวไฟด้านทิศเหนือเป็นผนังสังกะสีความกว้างระยะ 1 ช่วง

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโถงทางเดินสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 40 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นใต้ถุนโถงใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ อุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x1.80 เซนติเมตร หน้าต่างวงกบไม้เนื้อแข็งไม่มีบานเปิด ขนาด 50x80 เซนติเมตร ติผนังลูกกรงไม้ระแนงตีตามแนวตั้งปิดทึบบนวงกบหน้าต่างเพื่อกันขโมยขึ้นบ้าน บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้ มีชายคาปีกนกคลุมบันไดบ้าน เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.1

ภาพที่ 7.1 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 37 หมู่ 3 บ้านโคกขมื่น ตำบลโคกขมื่น อำเภอลำปลายาชี จังหวัดบุรีรัมย์

เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรอาศัยอยู่ในบริเวณเขตอีสานใต้มาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะในสมัยกรุงธนบุรีมีการอพยพชาวเขมรให้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ อำเภอประโคนชัย กระสัง สตึก นางรอง บ้านกรวด ละหานทราย ประคำ ลำปลายมาศ และเมืองบุรีรัมย์ (พัชรินทร์ศิริอำพันธ์กุล. 2540 : 60) โดยในจังหวัดบุรีรัมย์ มีประชากรที่พูดภาษาเขมร ประมาณร้อยละ 40 ของประชากรในจังหวัด และลดลงเหลือร้อยละ 18 (จังหวัดบุรีรัมย์. 2542 : 37) ส่วนใหญ่จะอาศัยทางใต้ของจังหวัดแถบอำเภอเมืองบุรีรัมย์ กระสัง ประโคนชัย ห้วยราช สตึก พลับพลาชัย บ้านกรวด ละหานทราย นอกจากนี้ยังมีบางส่วนของอำเภอคูเมือง นางรอง ลำปลายมาศ เถลิงพระเกียรติ และชำนิ

ในการศึกษาเรือนพื้นถิ่นของชาติพันธุ์ไทยเขมร ศึกษาที่อำเภอห้วยราช ประโคนชัย และชำนิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

ชื่อหมู่บ้านเป็นภาษาเขมร คำว่า “สวาย” แปลว่า ต้นมะม่วง คำว่า “จิก” เป็นคำเรียกชื่อของพันธุ์มะม่วงชนิดหนึ่ง ซึ่งมีอยู่จำนวนมากโดยเฉพาะพื้นที่นั้น ต้นมะม่วงจิกเป็นต้นไม้ที่มีลักษณะของลำต้นใหญ่ ต้นสูง ใบหนา คล้ายกับต้นมะม่วงป่าแต่มีลักษณะของผลมะม่วงยาวกว่า ลูกเล็กกว่ามะม่วงป่า ผู้ที่สูงอายุในชุมชนเล่าว่า “เมื่อสมัยก่อนเริ่มตั้งหมู่บ้านนั้นบ้านสวายจิกน้อย มีสภาพเป็นป่า มีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้มีผู้อพยพเข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานอยู่ที่นี้ ครั้งแรกนั้นไม่ทราบว่าเป็นกลุ่มไหนเป็นใคร ต่อมาชาวบ้านที่อพยพมาก่อนเห็นว่าพื้นที่ตรงนี้มีความอุดมสมบูรณ์ มีทั้งหนองน้ำ และลำห้วยตัดผ่านจึงได้ชักชวนญาติพี่น้องให้อพยพตามมาตั้งรกรากถิ่นฐานอยู่ด้วยกันที่นี่ เมื่อมีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัยที่นี่มากขึ้น จึงได้พากันตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่า บ้านสวายจิก เพราะเห็นว่าบริเวณนี้มีต้นมะม่วงจิกต้นใหญ่ต้นหนึ่งขึ้นอยู่บนเนินดินในหมู่บ้าน เมื่อมีผู้คนมากขึ้นจึงขยายชุมชนและแยกตั้งชื่อว่าบ้านสวายจิกน้อย”

อาณาเขต

ทิศเหนือติดต่อกับบ้านสนวนใน หมู่ 3 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดต่อกับบ้านสวายจิกน้อย หมู่ 5 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านโคกสุวรรณ หมู่ 12 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดต่อกับบ้านหนองบัว หมู่ 11 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ทางที่ 1 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-กระสัง หมายเลข 288 ระยะทาง 2 กิโลเมตร เลี้ยวขวาตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายบุรีรัมย์-ห้วยราช ถึงอำเภอห้วยราช ระยะทาง 9 กิโลเมตร เลี้ยวขวาตามถนนลาดยางเชื่อมติดต่อระหว่างอำเภอห้วยราชถึงตำบลสนวน ตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายหนองปรือ-ห้วยราชถึงบ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ รวมระยะทาง 8 กิโลเมตร

ทางที่ 2 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย หมายเลข 219 ระยะทาง 6 กิโลเมตร ถึงแขวนการทางจังหวัดบุรีรัมย์เลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2386 เลี้ยวขวาตามถนนลาดยางถึงบ้านสวายจิก ตำบลสวายจิก ระยะทาง 6 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตามถนนลาดยางถึงบ้านหนองปรือ ระยะทาง 1 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายหนองปรือ-ห้วยราชถึงบ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์รวมระยะทาง 4 กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทั่วไปของบ้านสวายจิกน้อย เป็นที่ราบโล่งและเป็นภูเขา สภาพเป็นดินร่วนปนทราย บางแห่งมีหินภูเขาไฟและเป็นภูเขาไม่สูงนักมีหนองน้ำสาธารณะ และมีคลองชลประทานผ่านแต่จะประสบปัญหาภัยแล้งในฤดูแล้งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน

บริเวณโดยรอบหมู่บ้านเป็นพื้นที่เกษตรกรรม (ทุ่งนา) มีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่กลางหมู่บ้านและลำน้ำห้วยราชอยู่ทางทิศตะวันตก สำหรับใช้ในการบริโภค เส้นทางคมนาคมเข้า-ออกสะดวก มีระบบคลองชลประทานใช้ในการเพาะปลูกทางเกษตรกรรมทั้ง พืชไร่ พืชสวน เป็นต้น

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

1.1 บ้านเลขที่ 11 หมู่ 1 บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

รายละเอียดในการสำรวจและสัมภาษณ์

เจ้าของบ้าน คือนางเฉลียว กิริรัมย์ อายุ 66 ปี อาชีพทำนา อาชีพเสริมทอผ้า มีผู้อยู่ภายในบ้าน 4 คน ชาย 1 คน หญิง 3 คน คือคุณตา คุณยาย ลูกสาว และหลานสาว บ้านหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 70 กว่าปี อยู่มาตั้งแต่รุ่นบิดามารดาของคุณนางเฉลียว

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ยังไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่ ในบริเวณบ้านมีเสาข้าว จำนวน 1 หลัง มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวอยู่ใต้ถุน

บ้าน และด้านข้างของบ้าน ใต้ถุนใช้นั่งเล่นพักผ่อน มีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน รั้วของบ้านเป็นรั้วต้นหม่อนและสวนกล้วยกั้นเป็นอาณาเขตของบ้าน

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

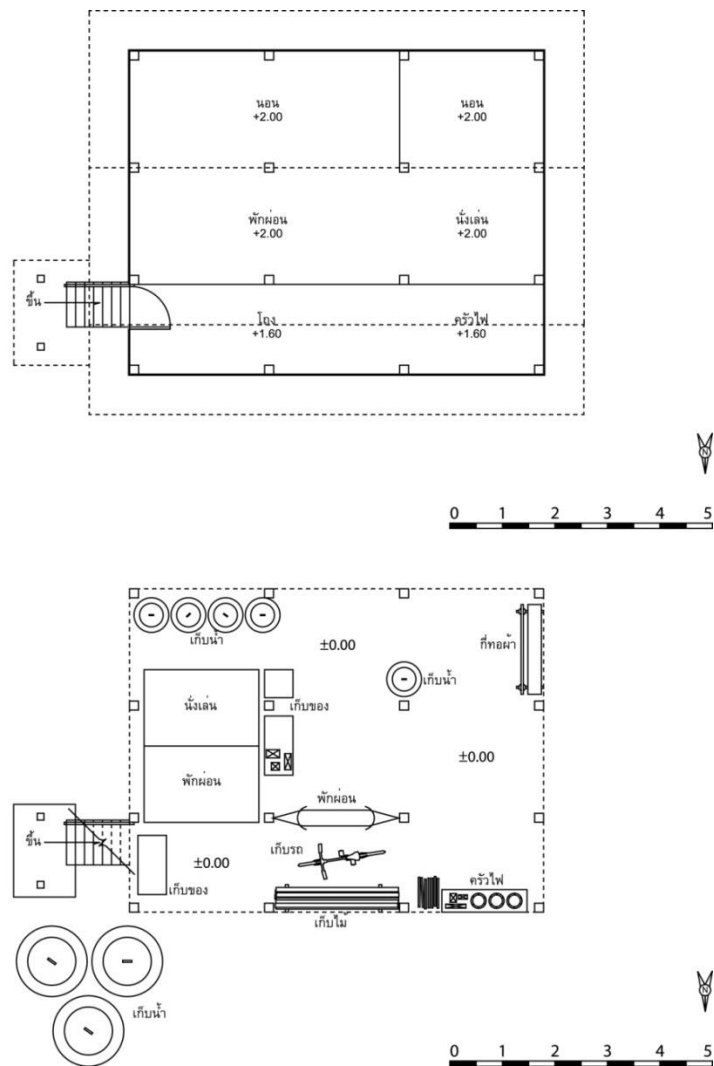
โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับส่วนโถงทางเดิน หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ใต้หน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนเจาะช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนทั้งหลังทุกด้าน ในส่วนของโถงทางเดินด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกเป็นผนังตีสังกะสี

พื้นชั้นบนเป็นพื้นแผ่นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโถงทางเดิน และครัวไฟสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าโถงทางเดิน และครัวไฟ 40 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโถงใช้พักผ่อนและเก็บของประตูเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด บันไดทางขึ้นบันไดและแม่บันไดเป็นไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.2

ภาพที่ 7.2 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 11 หมู่ 1 บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.2 (ต่อ)

1.2 บ้านเลขที่ 13 หมู่ 1 บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือคุณยายหอม วิสัยวรรณ อายุ 75 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ นางล้นจวน พรรักษา (บุตรสาวเจ้าของบ้าน) อายุ 54 ปี อาชีพทำนา อาชีพเสริมทอผ้า เลี้ยงหม่อนไหม ปัจจุบันภายในบ้านมีสมาชิกทั้งหมด 4 คน ชาย 1 คน หญิง 3 คน คือ คุณยายหอม คุณล้นจวน สามี และลูกสาว บ้านหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 80 กว่าปี (นับจากคคะเนจากอายุของคุณยายหอม วิสัยวรรณ ซึ่งปัจจุบันอายุ 75 ปี) อยู่มาตั้งแต่คุณพ่อ-คุณแม่ของคุณยายหอมแต่งงานกัน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี มีประวัติการปรับปรุง

ซ่อมแซม และต่อเติมใหม่หลายครั้ง เช่น ปรับปรุงซ่อมแซมเสาด้านทิศเหนือของบ้านเสริมเสา คอนกรีตสำเร็จรูป รับระดับพื้นดิน และปรับปรุงซ่อมแซมครัวไฟเมื่อ 2 ปีที่แล้ว ในบริเวณบ้านมี ศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือทางเข้าระหว่างบ้าน มีไม้ข้าว จำนวน 1 หลัง หัน หน้าเข้าหาตัวบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ส้วมต่อเติมใหม่เป็น โครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน อยู่ด้านหลังของบ้าน รั้วของบ้านเป็นรั้วตันหมอนกันเป็น อาณาเขตของบ้าน

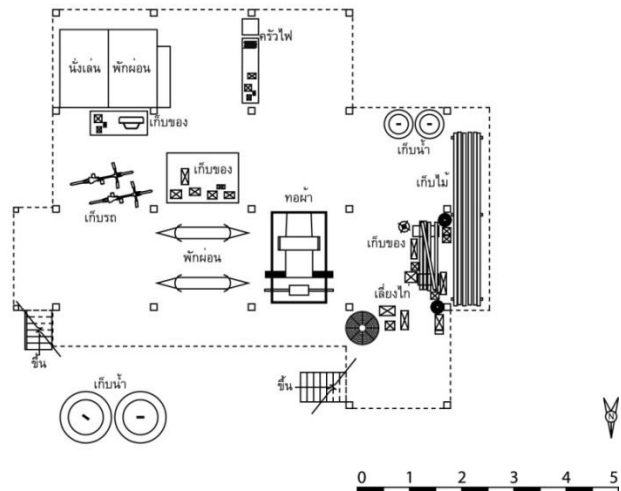
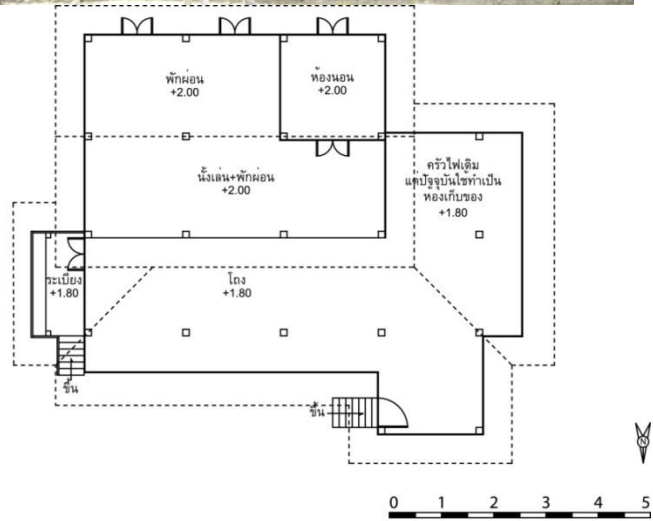
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะ ของบ้านเป็นเรือนเกย หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับ ส่วนโถงทางเดิน ครัวไฟ และระเบียงด้านหน้า หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ใต้หน้าจั่วซ้อน เกล็ดแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน ในส่วนของชาน อเนกประสงค์เป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนงแนวตั้งด้านบนระยะ 1 ช่วง เสา

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ ระดับ พื้นระเบียงสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เมตร ระดับพื้นโถงทางเดิน และครัวไฟสูงกว่าระดับพื้น ระเบียง 20 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอน และพักผ่อนสูงกว่าโถงทางเดิน 40 เซนติเมตร พื้นชั้น ล่างเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตู หน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x1.60 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิด เดี่ยว ขนาด 45x80 เซนติเมตร ดูจะแปลกกว่าบ้านหลังอื่นๆ แต่บ้านหลังนี้ใช้หน้าต่างเล็กกว่า ปกติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในสมัยก่อนพื้นที่บริเวณนี้มีโจนมีขโมยขึ้นบ้าน และสัตว์เลื้อยอยู่บ่อยครั้ง ในส่วนของบันไดทางขึ้น แม่บันไดและลูกบันไดเป็นไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ไม่มีลูกกรงบันได

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.3

ภาพที่ 7.3 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 12 หมู่ 1 บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอ
ห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 บ้านเลขที่ 42 หมู่ 1 บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายประกอบ และนางช่วย ชายชุมพล อายุ 76 ปี มีผู้อาศัยภายในบ้าน 4 คน คือคุณตาประกอบ คุณยายช่วย และลูกสาว 2 คน อาชีพของเจ้าของบ้านปลูกพืชสวน และทำนาเฉพาะแต่พอบริโภคในครัวเรือน อายุการสร้างของบ้านนี้ประมาณ 70 กว่าปี อยู่มาตั้งแต่คุณตาประกอบ-คุณยายช่วยแต่งงานกัน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่ ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือทางเข้าระหว่างบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกหันหน้าจั่วไปทางทิศเหนือของบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ อุปกรณ์ทางการเกษตร และในบริเวณใต้ถุนบ้านมีจอมปลวกขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กลางบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วต้นหม่อน สวนกล้วย และไม้ผลน้อยใหญ่เป็นกันอาณาเขต

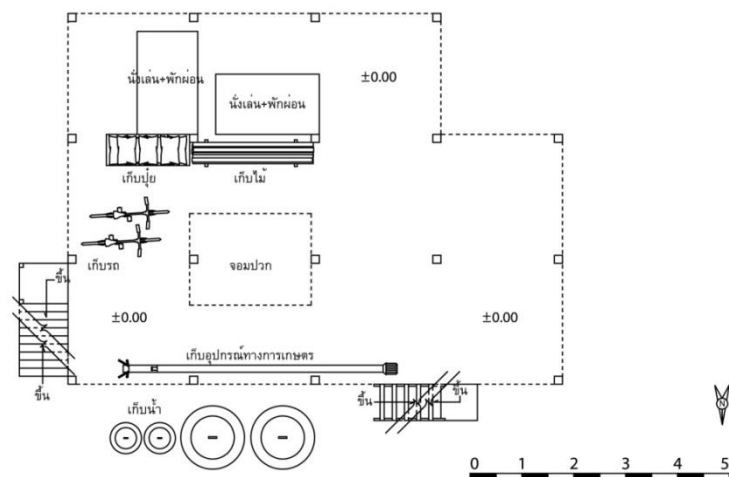
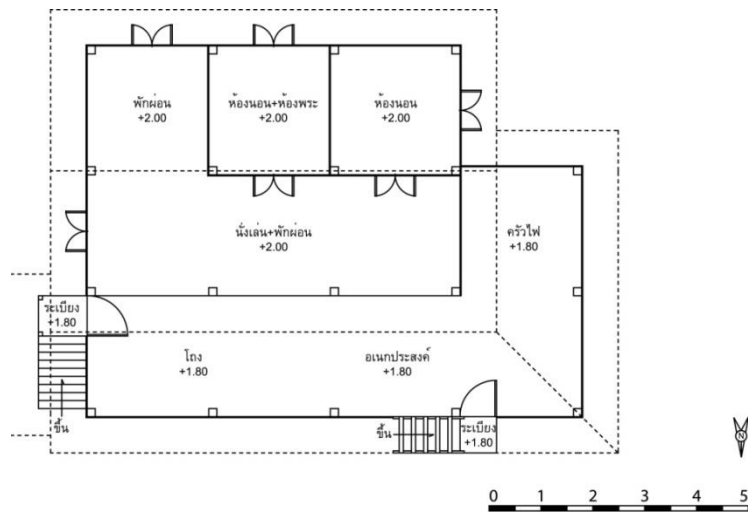
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงนสำหรับส่วนโรงทางเดิน และระเบียงด้านหน้า หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ติหน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน สำหรับผนังโรงทางเดินด้านทิศเหนือความกว้างระยะ 1 ช่วงเสา และด้านทิศเหนือยาวไปจนถึงห้องครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังไม้ตีตามแนวตั้งลูกกรงไม้ระแนงด้านบน และผนังห้องครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนเว้นระยะด้านบน 40 เซนติเมตรเพื่อระบายควันและอากาศในเวลาทำครัว

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม่เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโรงทางเดิน และครัวไฟสูงจากระดับพื้นดิน 1.80 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอน และชานพักผ่อนสูงกว่าระดับพื้นโรงทางเดิน และครัวไฟ 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่น ใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x1.60 เซนติเมตร หน้าต่างเป็นบานเปิดคู่ ขนาด 90x80 เซนติเมตร บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้ มีชายคาปีกนกคลุมบันไดบ้าน

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.4

ภาพที่ 7.4 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 42 หมู่ 1 บ้านสวายจิกน้อย ตำบลสนวน อำเภอ
ห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

2. บ้านสนวนนอก บ้านสนวนใน ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ประวัติของชุมชน

ในสมัยเมื่อประมาณ 150 ปีเศษ หรือประมาณปี พ.ศ.2398 ตำบลบ้านสนวนมีสภาพป่าทึบมีต้นไม้ชื่อว่า ต้นสนวน เกิดขึ้นมากที่สุดในหมู่บ้าน เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีน้อยมากนับต้นได้ เนื่องจากชาวบ้านตัดต้นไม้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นกันมาก และจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ทำให้ต้นสนวนตายไปก็เป็นจำนวนมากและต่อมาได้มีชายผู้หนึ่งชื่อนายดำ ยังไม่มีนามสกุลในสมัยนั้นเป็นคนจังหวัดร้อยเอ็ดมีอาชีพเป็นช่างตีเหล็ก เข้ามาตั้งเป็นรกรากเป็นคนแรก นายดำเห็นว่าในที่แก่งมีต้นไม้ชื่อว่า “ต้นสนวน” จึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านสนวน” แต่ต่อมานายดำเสียชีวิต มีนายจ่านาญ ไม่มีนามสกุลเช่นเดียวกัน ซึ่งในขณะนั้นทางพ่อเมืองแต่งตั้งให้เป็นหลวงจ่านาญ ปกครองดูแลในเขตพื้นที่บ้านสนวน เมื่อท่านเสียชีวิตก็มี นายเพชร กุมรัมย์ ซึ่งเป็นหลานของท่าน พ่อเมืองจึงได้แต่งตั้งให้เป็นจางวาง จางวางหมายถึง ตำแหน่งผู้ปกครองดูแล ในเขตของบ้านสนวน ซึ่งนายทอง กุมรัมย์ เป็นเสมียนประจำผู้ใหญ่บ้าน

ต่อมามีนายแปะ วาภิรัมย์ เป็นผู้ใหญ่บ้านประมาณ 1 ปี ก็ลาออกจากผู้ใหญ่บ้านชาวบ้านได้เลือก นายอินทร์ กิรัมย์ เป็นผู้ใหญ่บ้านประมาณ 6 เดือน ก็ได้ลาออกจากผู้ใหญ่บ้านและแล้วต่อมาชาวบ้านได้เลือกให้ นายวิเชียร กุมรัมย์ เป็นผู้ใหญ่บ้านปกครองในหมู่บ้าน ได้ประมาณ 30 ปี เมื่อท่านเกษียณอายุ ก็ได้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้แก่ นายล้อม ทองเกษมศรี (กิรัมย์) เป็นผู้ใหญ่บ้านประมาณ 15 ปี ต่อมาท่านก็ได้ลาออก ได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ ผลการเลือกตั้งคือ นายบุญสูง กุมรัมย์ เป็นผู้ใหญ่บ้านได้ประมาณ 6 ปี ท่านก็เสียชีวิต

เมื่อปี 2519 ก็ได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งคือ นายจุลทรรศน์ กุมรัมย์ ในปีเดียวกันคือ 2519 ก็ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นกำนันตำบลสนวน รวมเวลาที่ เป็นกำนันตำบลสนวน 36 ปีเศษ ก็ได้เกษียณอายุ ต่อมาก็มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่อีก ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง คือ นายชัยวัฒน์ พัฒน์ไพบูลย์ศักดิ์ (กิรัมย์) ต่อมาท่านก็ได้ลาออก ได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ ผลการเลือกตั้งคือ นายสมชาติ เพชรเสป ปกครองจนถึงปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมของชุมชนในยุคแรก

บ้านสนวนสมัยก่อน คงจะเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากอีกทั้งรวมหมู่บ้านก็แวดล้อมไปด้วยพื้นที่ราบสูง เหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์พาหนะ เช่น วัว ควาย ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกของหมู่บ้าน เป็นลำห้วยที่อุดมไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร สมบูรณ์ และยังเป็นแหล่งอาหารของประชาชนชาวบ้านในเขตพื้นที่ละแวกนั้น โดยเฉพาะสัตว์น้ำจรมีคำพูดของคนก่อนๆของหมู่บ้านว่า “อยากอยู่ดีมีสุข ต้องไปอยู่ที่บ้านสนวน” และยังคงได้รับคำชมจาก “นายฮ้อย” (คำว่านายฮ้อยก็คือ พ่อค้าสัตว์พาหนะ เช่นวัว-ควายฝูงใหญ่ ๆ จำนวนมากตั้งแต่ 400-500 ตัวขึ้นไป) ซึ่งชอบมาแวะพักค้างคืนแถวเนินไก่อัดสนวนนอกนี้ และ

เที่ยวดูพื้นที่รอบๆ พร้อมทั้งเอ่ยชมว่า “บ้านนี้น่าอยู่ มีที่ทำเลหากินที่อุดมสมบูรณ์ เพราะมีทั้งทางบกและทางน้ำ” และถ้าปีไหน ฝนแล้งจะมีเกียนบรรทุกถ่านบรรทุกสินค้ามาขายที่ตลาดห้วยราช ก็ผ่านทางหมู่บ้านสนวนเป็นประจำ แต่ปัจจุบันสภาพลำห้วยตื้นเขิน ป่าไม้ยังมีประปรายตามหมู่บ้าน ชาวบ้านอพยพเพื่อไปทำมาหากินในเมืองใหญ่

อาณาเขต

ทิศเหนือติดต่อกับบ้านพลวง หมู่ 1 ตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดต่อกับพื้นที่ตำบลสวายจิก อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านสวายจิกน้อย หมู่ 1 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดต่อกับบ้านสวายจิกน้อย หมู่ 1 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ทางที่ 1 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-กระสัง หมายเลข 288 ระยะทาง 2 กิโลเมตร เลี้ยวขวาตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายบุรีรัมย์-ห้วยราช ถึงอำเภอห้วยราช ระยะทาง 9 กิโลเมตร เลี้ยวขวาตามถนนเชื่อมติดต่อระหว่างอำเภอห้วยราชถึงตำบลสนวน ตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายหนองปรือ-ห้วยราชถึงบ้านสนวนนอก บ้านสนวนใน รวมระยะทาง 6 กิโลเมตร

ทางที่ 2 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย หมายเลข 219 ระยะทาง 6 กิโลเมตร ถึงแขวนการทางจังหวัดบุรีรัมย์เลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2386 เลี้ยวขวาตามถนนลาดยางถึงบ้านสวายจิก ตำบลสวายจิก ระยะทาง 6 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตามถนนลาดยางถึงบ้านหนองปรือ ระยะทาง 1 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายหนองปรือ-ห้วยราชถึงบ้านสนวนนอก, บ้านสนวนใน ตำบลสนวน จังหวัดบุรีรัมย์ รวมระยะทาง 5 กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

มีลักษณะของเนินดินรูปทรงกลม มีกำแพงดินอยู่บนเนินดินปรากฏให้เห็นอยู่เป็นระยะๆ ชาวบ้านตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันบนเนินดินที่ไม่สูงนัก มีลำห้วยอยู่ทางด้านทิศตะวันตก บริเวณล้อมรอบหมู่บ้านล้อมรอบไปด้วยทุ่งนามีลักษณะเป็นดินทราย

ลักษณะของเมืองโบราณ

เป็นลักษณะของเนินดินรูปทรงกลม มีกำแพงดิน และคูน้ำล้อมรอบ 3 ชั้น แต่ปัจจุบันไม่บรรจบกัน เนื่องจากติดกับลำห้วย ทางด้านทิศตะวันตก ขนาดของกำแพงดิน ไม่สามารถวัดได้ครบ ทั้ง 3 ชั้น เนื่องจากถูกทำลายโดยชาวบ้านไปจากทำการเกษตรกรรม ยังคงเหลือเพียง

บางส่วนที่วัดขนาดได้ โดยกำแพงชั้นที่ 1 กว้าง 24 เมตร กำแพงชั้นที่ 2 กว้าง 35 เมตร และคูน้ำชั้นที่ 1 กว้าง 17 เมตร

สภาพของคูน้ำในปัจจุบันยังปรากฏร่องรอยให้เห็นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากถูกทำลายโดยชาวบ้านใช้เป็นที่ทำมาหากินใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตรกรรม และสภาพของคันดินอยู่ในสภาพที่เลื้อยให้เห็นเพียงบางส่วน บริเวณคันดินจะมีพืชตะกรันที่บวมจำนวนมาก ปัจจุบันชาวบ้านได้จับจองคันดินนี้เป็นส่วนกรรมสิทธิ์ แต่ไม่มีโฉนดที่ดิน หรือ น.ส. 3 เพราะทางราชการสงวนไว้เนื่องจากเป็นคันดินโบราณอนุญาตให้ทำการเพราะปลูกได้เท่านั้น

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชนโบราณ

บริเวณโดยรอบหมู่บ้านเป็นพื้นที่เกษตรกรรม (ทุ่งนา) มีลำน้ำห้วยราชอยู่ทางทิศตะวันตก สำหรับใช้ในการบริโภค

หลักฐานทางโบราณคดีพบ

คันดินโบราณ, คูน้ำโบราณ, เศษภาชนะกระเบื้อง, ไหโบราณบรรจุกระดูก, ชีตะกรัน (จากการถลุงโลหะ), หินทราย, อิฐ, และโบสถ์โบราณที่ทำด้วยดินดิบ เป็นต้น

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

2.1 บ้านเลขที่ 7 หมู่ 2 บ้านสนวนนอก ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

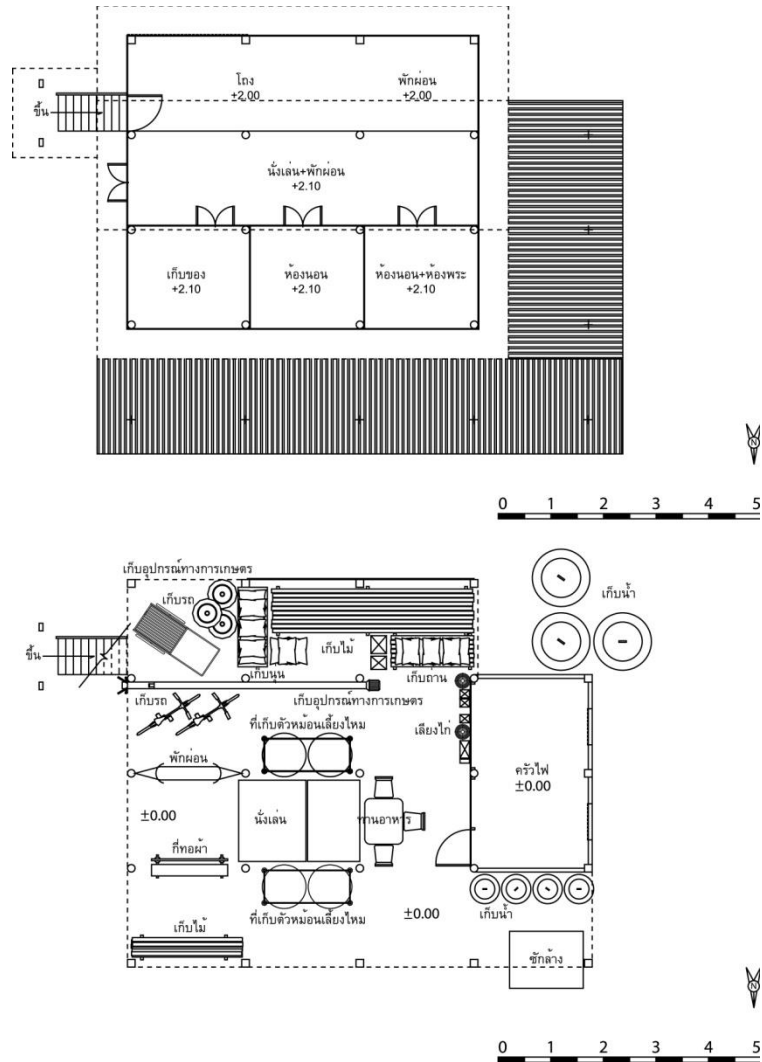
เจ้าของบ้าน คือบ้านนายสง กิชะรัมย์ อายุ 80 ปี และนางเม่ง กิชะรัมย์ อายุ 79 ปี อาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) มีบุตรสาว 1 คน แต่ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัย 4 คน คือคุณตา คุณยาย หลานชาย และหลานสาว อายุของเรือนหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 80 กว่าปี ตั้งแต่สมัยที่คุณตาสงยังเป็นเด็ก นอกจากเรือนของคุณตาสง-คุณยายเม่งแล้วยังมีเรือนของญาติพี่น้องสร้างอยู่ในละแวกเดียวกันอีกหลายหลัง แต่ละหลังเป็นเรือนสมัยใหม่

ตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันเป็นบ้านที่มีการปรับปรุงซ่อมแซมต่อเติมใหม่มาเป็นระยะ เมื่อประมาณ 9-10 ปีที่ผ่านมา ได้มีการซ่อมแซมหลังคาสังกะสีเก่า เป็นหลังคาสังกะสีใหม่ในส่วนของชั้นชานทางทิศใต้ของบ้าน มีการต่อเติมห้องครัวไฟอยู่ด้านหลัง และพื้นที่ใช้งานนอกประสงค์ ด้านข้างทิศตะวันตก และทิศเหนือของบ้าน แต่ยังคงความเป็นดั้งเดิมอยู่ในบริเวณบ้านมีลำข้าวจำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ หันหน้าจั่วไปหาถนนทางเข้าบ้าน รั้วบ้านเป็นรั้วลวดหนาม และรั้วก่ออิฐฉาบปูนจากถนนทางเข้าบ้านถึงยุงด้านทิศตะวันออกของบ้านเป็นอาณาเขต ในบริเวณบ้านสะอาดใต้ถุนสูงใช้พัดผ่อนและเก็บของ มีตุ่มน้ำใช้เรียงเป็นแถวด้านข้างของครัวไฟ และถังก่ออิฐฉาบปูนทาสีขนาดใหญ่ใส่น้ำใช้อยู่ด้านหลังทิศตะวันตก มีศาลพระภูมิตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของ เรือนเป็นเรือนเกย หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน หันหน้าจั่ว ไปทางทิศตะวันออก หน้าจั่วด้านในตีระแนงไม้หมากตามแนวตั้งเพื่อกันขโมยเข้าภายในห้อง ผนัง บ้านชั้นบนทั้งภายในและภายนอกเป็นผนังไม้ฝาตีตามแนวนอนระดับได้วงกบหน้าต่างไปจนถึง เหนือระดับวงกบหน้าต่าง และผนังตีตามแนวนอนผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนงด้านบนความ กว้างตลอดช่วงเสาประมาณ 1 ห้องเสา กันผนังด้านในด้วยฝาไม้ความกว้างตลอดช่วงเสาของห้อง แบบ 1 ห้องเสา หน้าต่างเป็นหน้าต่างบานไม้เปิดคู่ 1 บาน และหน้าต่างวงกบไม้เนื้อแข็งไม่มีบาน เปิดขนาด 40x50 เซนติเมตร ดูจะแปลกกว่าเรือนหลังอื่นๆ เพราะปกติจะเป็นหน้าต่างบานไม้ แต่เรือนหลังนี้ใช้หน้าต่างเล็กกว่าปกติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในสมัยก่อนพื้นที่บริเวณนี้มีโจรมีขโมย ขึ้นบ้านและสัตว์เลื้อยอยู่บ่อยครั้ง ประตูบานเปิดไม้ ผนังคร่าวไฟในส่วนต่อเติมใหม่เป็นผนังก่ออิฐ ฉาบปูน ผนังทางด้านทิศตะวันออกเป็นผนังฝาไม้ไผ่ขัดแตะ หน้าต่างลูกกรงไม้ไผ่ ประตูบานเปิดไม้ ไผ่ขัดแตะ พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้เนื้อแข็งตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นชานอเนกประสงค์สูงจากระดับพื้นดิน 2.00 เมตร ระดับพื้นห้องนอนและชาน พักผ่อนสูงกว่าชานอเนกประสงค์ 10 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนสูงใช้ทำ กิจกรรม พักผ่อน เก็บไม้ และเก็บของทางการเกษตร ส่วนของบันไดทางขึ้นบันไดและแม่บันได เป็นไม้เนื้อแข็งชั้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้ มีชายคาปีกนกคลุมบันไดบ้าน และมีเสาสองต้นรับ ชายคาปีกนก

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.5

ภาพที่ 7.5 ทศนิยมภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 7 หมู่ 2 บ้านสนวนนอก ตำบลสนวน อำเภอ
ห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 บ้านเลขที่ 27 หมู่ 2 บ้านสนวนนอก ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือบ้านนายกาจ นางเรียง สุทธิ อายุ 89 ปี อาชีพเกษตรกรกรรม ทำนา และทำสวนเป็นหลัก ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 9 คน (2 ครอบครัว) ชาย 5 คน หญิง 4 คน คือ คุณตา ลูกชาย ลูกสาว ลูกเขย ลูกสะใภ้ หลานชาย และหลานสาว อายุของเรือนหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 90 กว่าปีแล้ว คาดว่าสร้างในปี พ.ศ. 2469 อยู่มาตั้งแต่สมัยที่นายกาจยังเป็นเด็ก ตัวเรือนยังไม่มีประวัติในการปรับปรุงซ่อมแซมเรือน หรือต่อเติมเรือนใหม่ เรือนในกลุ่มนี้เป็นเครือญาติพี่น้องลูกหลานอยู่ติดต่อกัน 3 หลังสร้างอยู่ในละแวกเดียวกัน หลังที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่มเป็นเรือนของนายกาจ การตั้งถิ่นฐานของครอบครัวนี้อยู่กันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ 2 ชั่วอายุแล้ว

สภาพของเรือนที่เห็นในปัจจุบันยังคงมีสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคาผนัง และพื้น ลักษณะของเรือนเป็นเรือนไม้สองชั้น หลังคาเรือนแฝดมุงสังกะสี ยกใต้ถุนสูง มีระดับพื้นสูงสุด 2.30 เมตร ใช้ใต้ถุนเป็นที่นั่งเล่น พักผ่อน เก็บไม้ เก็บของ เลี้ยงไก่ และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร ตัวเรือนชั้นบนแยกเป็น 2 หลัง ต่อเชื่อมกันด้วยโถงกลาง

ภายในบริเวณเรือนมีเล้าข้าว 2 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก หันหน้าจั่วเข้าหาตัวเรือน รั้วของเรือนเป็นรั้วไม้ตีลวดหนามสูงประมาณ 1.20 เมตร และรั้วสวนหม่อนทำเป็นอาณาเขต ในบริเวณตัวเรือนโดยรอบสะอาดใต้ถุนสูงใช้เป็นที่นั่งเล่น พักผ่อน เก็บของ และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร มีตุ่มน้ำใช้เรียงเป็นแถวด้านข้าง และใต้ถุนเรือน และมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ริมทางเข้าบ้านทางด้านทิศเหนือข้างเล้าข้าว ภายในบริเวณบ้านทางทิศตะวันออก และทิศตะวันตกปลูกต้นหม่อน และมีต้นไม้ใหญ่ปลูกผสมผสานกันทั้งไม้ผล และพืชผักสวนครัวทางทิศใต้ของบ้าน

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนโคง 2 ชั้น หลังคาเรือนแฝดมุงสังกะสี หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ใต้หน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ

ผนังเรือนชั้นบนด้านสกัดทั้งสองด้าน และผนังด้านยาวเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่างไปจนถึงเหนือระดับวงกบหน้าต่าง ผนังภายในเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอนกันผนังด้านในด้วยฝาไม้เนื้อแข็งความกว้างตลอดช่วงเสาของห้อง 1 ห้องเสา และผนังฝาไม้ไผ่ขัดแตะผสมผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอนในส่วนของครัวไฟ

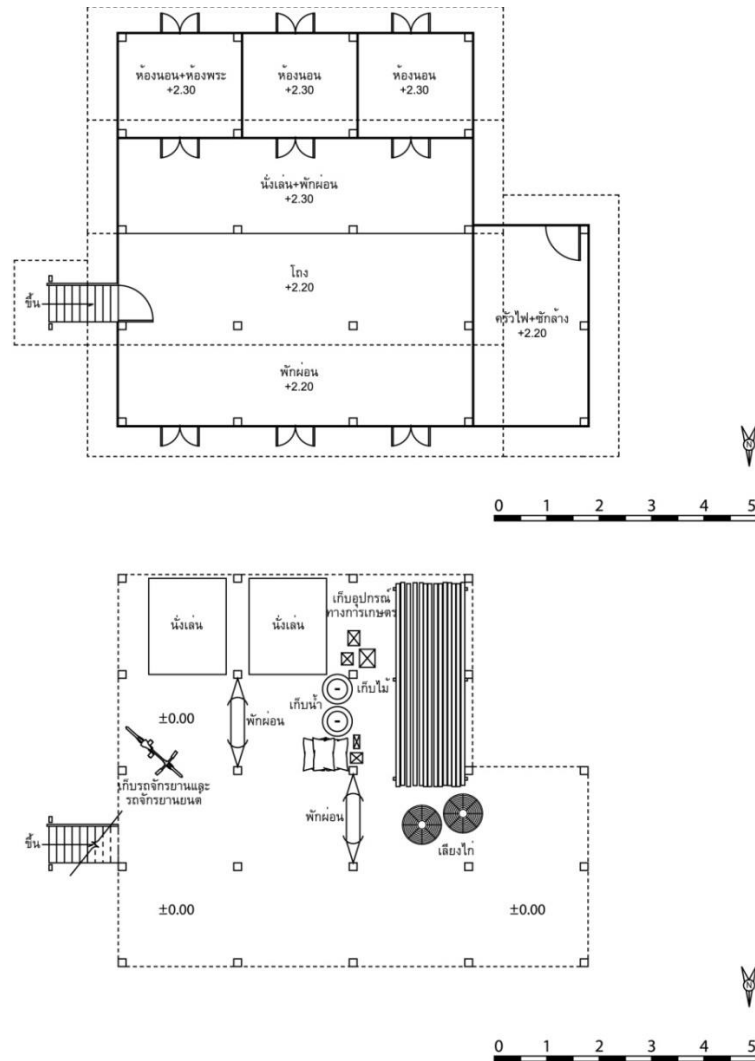
พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม่เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโคงเอียงประสงค์สูงจากระดับพื้นดิน 2.20 เมตร ระดับพื้นห้องนอน และชานสูงกว่าโคงเอียงประสงค์ 10 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโคงใช้ที่นั่งเล่น พักผ่อน เก็บไม้ เก็บของ เก็บรถ เลี้ยงไก่ และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้เนื้อแข็ง

ทั้งหมด ในส่วนของบันไดทางขึ้น บันได และแม่บันไดเป็นไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ไม่มีลูกกรง บันได มุงหลังคาปีกนกคลุมบันไดด้านหน้า

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.6

ภาพที่ 7.6 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 27 หมู่ 2 บ้านสนวนนอก ตำบลสนวน อำเภอ
ห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.6 (ต่อ)

2.3 บ้านเลขที่ 76 หมู่ 3 บ้านสนวนใน ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายยั้ง กรวยรัมย์ อายุ 85 ปี และนางเสมา กรวยรัมย์ อายุ 85 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ คือนางสาวทองรัก กรวยรัมย์ (บุตรสาวเจ้าของบ้าน) อายุ 46 ปี อาชีพทำนา อาชีพเสริมทอผ้า มีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน ชาย 1 คน หญิง 3 คน คือคุณตา คุณยาย และลูกสาว เรือนในกลุ่มนี้เป็นเครือญาติพี่น้องลูกหลานสร้างอยู่ในละแวกเดียวกันอีกหลายหลัง หลังที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่มเป็นเรือนของคุณตา-คุณยาย

ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าว่า เรือนหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 70 กว่าปี ยังไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมใหม่หรือต่อเติมใหม่ การตั้งถิ่นฐานของครอบครัวนี้อยู่กันมาตั้งแต่สมัยพ่อ-แม่ คุณตา-คุณยาย มีบุตรธิดา 5 คน แต่ได้แต่งงานมีครอบครัวได้แยกเรือนไปอยู่ต่างหากแต่อยู่ไม่ไกลจากเรือนของคุณตา-คุณยายมากนัก เหลือเพียงแต่บุตรสาวของคุณตา-คุณยาย และผู้ให้สัมภาษณ์ยังคงเป็นหม้ายอยู่ ยังคงอาศัยอยู่ภายในเรือนหลังนี้ อาชีพดั้งเดิมของคุณตายุ้ง คืออาชีพทำนา ดูตำรา และเล่นดนตรีในงานบุญต่าง ๆ ปัจจุบันยังคงเก็บกระบะ กลอง และขอไว้อยู่ คุณตายุ้งคงนำออกมาเล่นอยู่บ้าง แต่ปัจจุบันไม่ได้รับอภังคารเนื่องจากคุณตายุ้งมีอายุมากแล้ว แต่ยังคงดูตำรา และยังคงสืบทอดการดูตำราให้แก่บุตรสาวผู้ให้สัมภาษณ์สืบทอดต่อไป ในบริเวณบ้านมีเล้าข้าว 2 ยุ้ง เนื่องจากแต่เดิมเป็นครอบครัวใหญ่ มีการต่อเติมข้างยุ้งทางทิศใต้ทำเป็นครัวไฟ หลังคามุงสังกะสี ผนังไม้ไผ่ขัดแตะ พื้นดินอัดแน่น ในบริเวณบ้านสะอาดมีตม่น้ำใช้เรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน และมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ริมทางเข้าบ้านทางด้านทิศเหนือ รั้วของบ้านเป็นรั้วต้นหม่อนเป็นอาณาเขต ภายในบริเวณบ้านมีการปลูกต้นไม้ใหญ่ผสมผสานกันทั้งไม้ผล ไม้ดอก และพืชผักสวนครัว

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

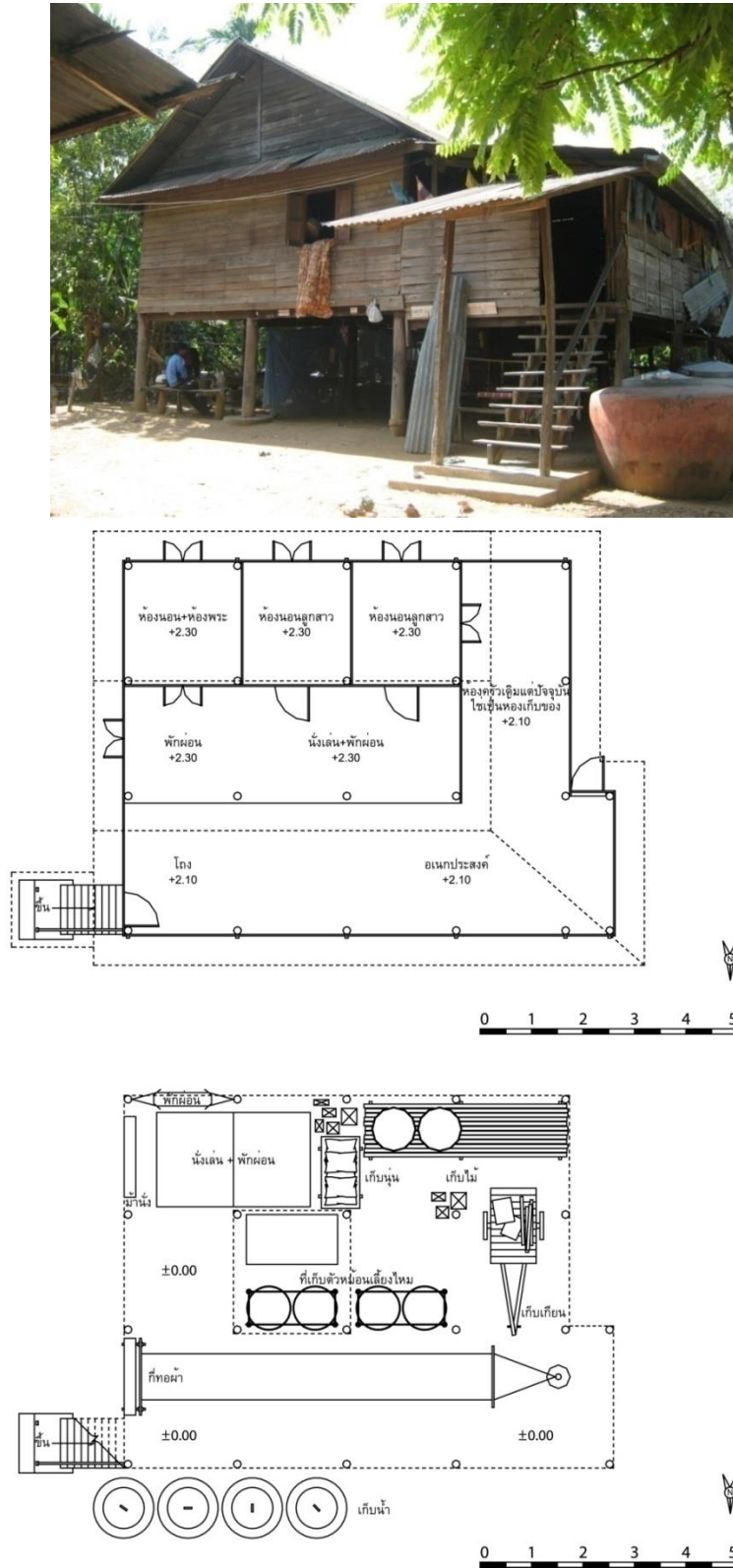
โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนเกย หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับส่วนชานอเนกประสงค์ หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก

ผนังเรือนทั้งภายในและภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง ไปจนถึงเหนือระดับวงกบหน้าต่าง ไม่มีช่องแสงตอนบน เหนือหน้าต่างเป็นหลังคากันสาด หน้าจั่วตีไม้ฝาตามแนวนอนไปจนถึงหลังคาไม่มีช่องลมระบายอากาศ

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นชานอเนกประสงค์สูงจากระดับพื้นดิน 2.10 เมตร ระดับพื้นห้องนอนและชานสูงกว่าชานอเนกประสงค์ 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้พักผ่อนและเก็บของ ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด บันไดไม้ขึ้นทางเดียว ไม่มีลูกกรงบันได

ตัวเรือนชั้นบนด้านทิศใต้ใช้เป็นห้องนอน 2 ห้อง และห้องนอนและห้องพระ 1 ห้อง จะมีหน้าต่างบานเปิดคู่ห้องละ 1 บาน เรียงตามแนว ซึ่งรับลมทางทิศใต้ได้ดี

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.7

ภาพที่ 7.7 ทศนิยมภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 76 หมู่ 3 บ้านสนวนใน ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

3. บ้านตะแบก ตำบลโคกย่าง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชนบอกเล่า

จากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในชุมชน คือนายเยียน หมั่นตลุง อายุ 78 ปี เล่าว่าเมื่อก่อนสภาพของหมู่บ้านตะแบกก่อนเริ่มตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นป่าโปร่งซึ่งมีต้นไม้ชนิดหนึ่ง เรียกว่าต้นตะแบกขึ้นเป็นจำนวนมากในบริเวณนี้ มีลักษณะคล้ายต้นพรวง ลำต้นใหญ่ แต่มีใบเล็กกว่าใบพรวง ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านตะแบก” ตามชื่อต้นไม้

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับอาณาเขตตำบลโคกม้า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดกับอาณาเขตตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดกับบ้านโคกย่าง หมู่ 2 ตำบลโคกย่าง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดกับอาณาเขตตำบลบังกู อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ออกจากอำเภอประโคนชัยไปตามถนนลาดยางทางหลวงชนบทสายประโคนชัย-เขาพนมรุ้ง หมายเลข 4071 ซึ่งห่างจากตัวอำเภอประโคนชัยประมาณ 7 กิโลเมตร ถึงบ้านตะแบก

การคมนาคมสะดวก สามารถเดินทางไป และกลับได้ภายใน 1 วัน พาหนะที่ใช้มีทั้งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของบ้านตะแบกส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่มสลับกับที่ดอน คิดเป็นประมาณร้อยละ 80 ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 6 เป็นที่อยู่อาศัย เป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือสร้างขึ้นเองนอกจากนั้นจะเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ของตำบล ประมาณ 8,292 ไร่

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน

บริเวณโดยรอบหมู่บ้านตะแบกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับกับที่ดอน ดินร่วนปนทราย และบางที่เป็นดินเหนียว บ้านตะแบกอยู่ห่างจากอำเภอประโคนชัย 7 กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมเข้า-ออกได้สะดวก

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

3.1 บ้านเลขที่ 11 หมู่ 1 บ้านตะแบก ตำบลโคกย่าง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายเรย ละอองทอง อายุ 79 ปี อาชีพทำนา อายุของบ้านหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 50-70 ปี อยู่มาตั้งแต่คุณตาเรย และภรรยาแต่งงานกัน ปัจจุบันภายในบ้านมีสมาชิกทั้งหมด 5 คน ชาย 3 คน หญิง 2 คน คือ คุณตาเรย ละอองทอง ภรรยา ลูกสาว และหลานชาย

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี มีการปรับปรุงซ่อมแซมและต่อเติมใหม่หลายครั้ง เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2540 มีการซ่อมแซมปรับปรุงหลังคา โครงหลังคาบางส่วน และเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2545 มีการต่อเติมชานด้านหน้า และชานด้านทิศเหนือของบ้าน เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก ความกว้าง 2 ช่วงเสา ต่อเติมทำเป็นที่นั่งเล่น พักผ่อน และครัวไฟ ตัวบ้านชั้นสองมีห้องปิด 2 ห้อง คือ ห้องนอน อยู่ใต้หลังคาจั่วหลักของบ้าน เป็นห้องเปิดที่คลุมพื้นที่ใต้จั่วและพื้นที่ที่เป็นโถงหน้าห้องด้วย ส่วนโถงทางเดินจะอยู่ใต้หลังคาเพิงหมาแหงน ใต้ถุนบ้านที่ค่อนข้างเตี้ยเป็นพื้นดินหุบอัดแน่นสามารถเก็บของได้เป็นบางส่วน ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือทางเข้าระหว่างบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 2 หลัง หันหน้าจั่วเข้าหาบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วก่ออิฐฉาบปูนกันเป็นอาณาเขต

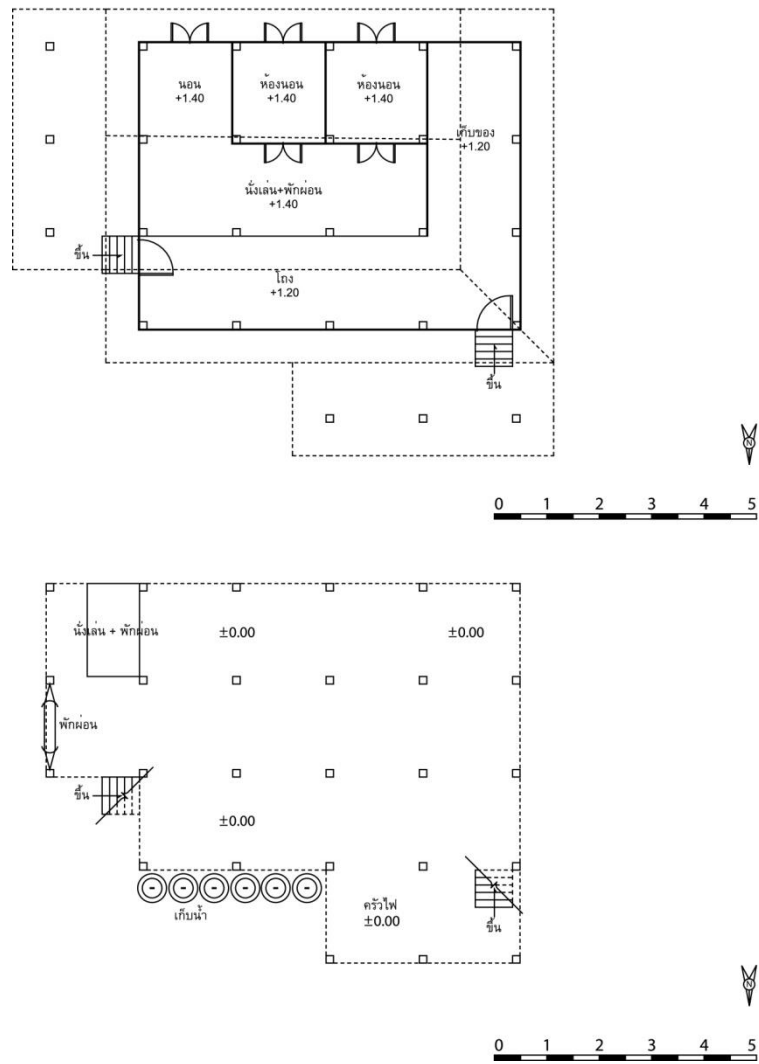
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับส่วนโถงทางเดิน หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ติหน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโถงทางเดินสูงจากระดับพื้นดิน 1.20 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอน และพื้นส่วนนั่งเล่นพักผ่อนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดินกว่า 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินหุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เก็บของ และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร

ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x1.60 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x80 เซนติเมตร บันไดไม้ขึ้นทางเดียว ไม่มีลูกกรงบันได

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.8

ภาพที่ 7.8 ทศนิยมภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 11 หมู่ 1 บ้านตะแบก ตำบลโคกยาง อำเภอ
ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3.2 บ้านเลขที่ 60 หมู่ 1 บ้านตะแบก ตำบลโคกย่าง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางเวียน แก้วศรี อายุ 69 ปี อาชีพทำนา ปัจจุบันภายในบ้านมีสมาชิกทั้งหมด 3 คน ลูก ป้า และหลานชาย 1 คน อายุการสร้างของบ้านหลังนี้ประมาณ 50 กว่าปี

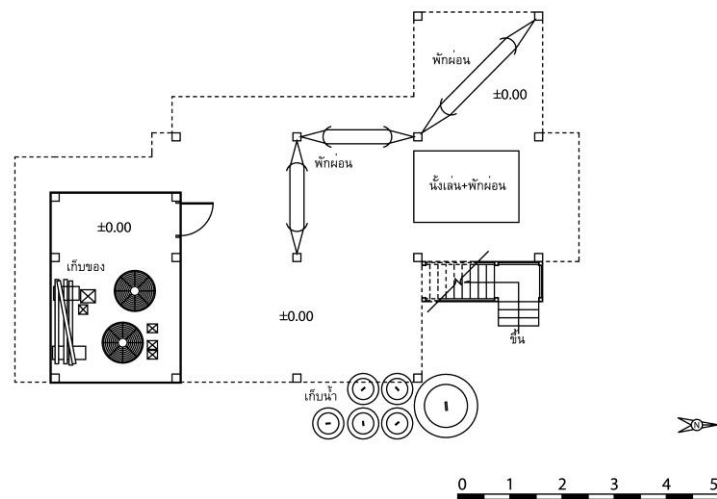
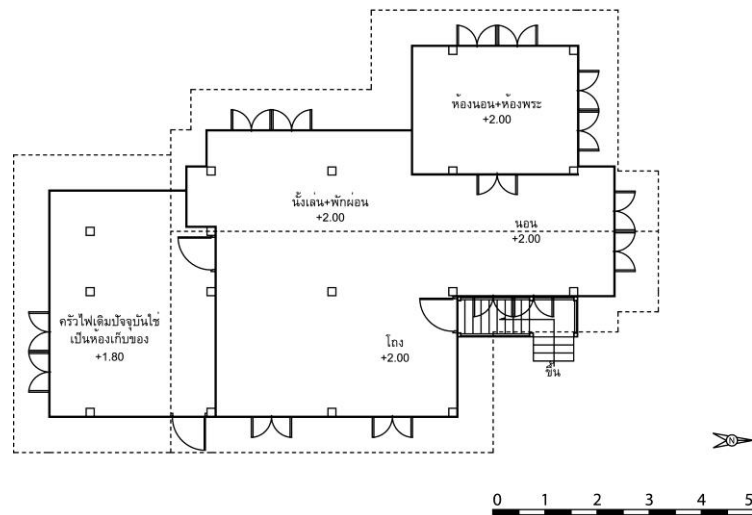
สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี มีการปรับปรุงซ่อมแซมและต่อเติมใหม่ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2547 มีการปรับปรุงซ่อมแซมทาสีตัวบ้านในส่วนของเรือนเดิม เมื่อประมาณ พ.ศ. 2548 มีการปรับปรุงซ่อมแซมช่องระบายอากาศเดิมเป็นช่องแสงกระจกฝ้าติดตาย ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศใต้ทางเข้าระหว่างบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้าน

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีความลาดเอียงไม่สูงมากนัก หันหน้าจั่วไปทางทิศเหนือ ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่างมีช่องแสงกระจกฝ้าติดตาย พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนเข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นห้องเก็บของสูงจากระดับพื้นดิน 1.80 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นห้องเก็บของ 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดิน ทบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด บันไดไม้ขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้เนื้อแข็ง

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.9

ภาพที่ 7.9 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 60 หมู่ 1 บ้านตะแบก ตำบลโคกย่าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. บ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

บ้านตาเหล็ง ตั้งอยู่หมู่ 4 ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ บ้านแห่งนี้อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของนางรอง หมู่บ้านนี้มีประมาณ 90 หลังคาเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา สถานที่สำคัญ มีวัด 1 แห่ง โรงเรียนประถม 1 แห่ง ประชาชนในหมู่บ้านมีเชื้อชาติเขมรเป็นส่วนใหญ่ จะนับถือศาสนาพุทธ ระบบสาธารณสุขไปรษณีย์ครอบคลุมทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน ประชากรมีไฟฟ้าใช้ และระบบประปาใช้ครบทุกครัวเรือนทำให้ประชาชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งน้ำและไฟฟ้า จากคำบอกเล่าของนายสังวร สงกุล อายุ 67 ปี บอกเล่าว่า เมื่อก่อนบ้านตาเหล็งมีนายพรานคนหนึ่งชื่อนายเล็ง เดินทางล่าสัตว์มาเรื่อย ๆ ขณะที่เดินทางมาถึงก็มาเจอหนองน้ำกลางหมู่บ้านตาเหล็งในปัจจุบันนี้ มีลักษณะเป็นที่ลุ่มมีน้ำตลอดทั้งปี เป็นหนองน้ำเล็กๆ มีสัตว์ป่าทั้งหมูป่า นก หนู เป็นต้น มาลงกินน้ำที่หนองน้ำแห่งนี้ นายเล็งก็ได้มาล่าสัตว์ที่นี่ และนายเล็งก็ได้ตั้งวิเคราะห้เดินดูในบริเวณของบ้านตาเหล็งที่หนองน้ำนี้ เห็นว่าที่ตรงนี้มีควมเหมาะสมมีความอุดมสมบูรณ์สมควรมาอยู่ ปลูกบ้านเรือน ทำไร่นา ทำมาหากินก็กว้างขวาง มีที่ลุ่มบาง ที่เตียนบาง มีทั้งหนองน้ำ สมควรจับจองเป็นที่ทำมาหากิน จึงอพยพครอบครัวมาปลูกข้าว จนผ่านไปเป็นเวลา 2 ปี คนในชุมชนเดิมเห็นว่านายเล็งมาอยู่ที่นี่ได้จึงติดตามมาสังเกตว่าที่นี้มาอยู่ที่ดินที่นี้กว้างขวาง ที่ทำไร่นายังไม่มีใครมาจับจอง คนในชุมชนเดิมก็อพยพตามกันมาปลูกบ้านจับที่ไร่นาทำมาหากิน จนกลายเป็นชุมชนใหญ่จนตั้งเป็นชื่อว่าบ้านตาเหล็งจนถึงปัจจุบัน

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับบ้านเมืองยาง หมู่ 1 ตำบลเมืองยาง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดกับบ้านหนองตาเสา หมู่ 6 ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดกับอาณาเขตตำบลบ้านสิง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดกับบ้านสำโรง หมู่ 5 ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ทางที่ 1 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-นางรอง หมายเลข 218 ถึงบ้านหนองยายพิมพ์ ระยะทาง 36 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองยายพิมพ์-หนองขาม ระยะทาง 8 กิโลเมตร ถึงบ้านหนองปล่อง เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองปล่อง-กระเดื่อง ถึงบ้านตาเหล็ง รวมระยะทาง 4 กิโลเมตร

ทางที่ 2 ออกจากอำเภอนางรองเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 24 จากอำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ผ่านอำเภอนางรองไปจังหวัดสุรินทร์ เป็นเส้นทางเชื่อมจังหวัด

ต่างๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยมีทางแยกเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 2073 ซึ่งผ่านตำบลขำนิ และตำบลหนองปล่องมาเชื่อมเป็นเครือข่าย เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองยายพิมพ์-หนองขาม ถึงบ้านหนองปล่อง ระยะทาง 5 กิโลเมตร ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองปล่อง-กระเดื่อง ถึงบ้านตาเหล็ง รวมระยะทาง 4 กิโลเมตร

ทางที่ 3 ออกจากอำเภอนางรองเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 เลี้ยวซ้าย ตามถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 218 ถึงบ้านหนองยายพิมพ์ ระยะทาง 14 กิโลเมตร เลี้ยวเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองยายพิมพ์-หนองขาม ระยะทาง 11 กิโลเมตร ถึงบ้านหนองปล่อง เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองปล่อง-กระเดื่อง ถึงบ้านตาเหล็ง รวมระยะทาง 4 กิโลเมตร

ทางที่ 4 นอกจากนี้ยังมีเส้นทางในความรับผิดชอบของ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และกรมโยธาธิการ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เป็นเส้นทางเชื่อมโยง ระหว่างชนบท หมู่บ้าน ตำบล

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของบ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ในบางส่วนเป็นที่ราบสูง มีทุ่งนาล้อมรอบ ลักษณะดินจะเป็นดินร่วนปนทราย ภูมิอากาศจะร้อนจัดในฤดูร้อนการระเหยของน้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว สภาพแหล่งน้ำทั่วไปจะตื้นเขินไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก มีลำน้ำธรรมชาติไหลผ่าน 2 สาย คือ ลำนางรอง และลำประเทีย แต่มีปริมาณน้ำน้อย เพราะเกิดฝนทิ้งช่วง ถึงกับแล้งทุกหมู่บ้าน

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน

ประชากรในเขตบ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ จึงมีการทำนาเป็นอาชีพหลัก ปีละ 1 ครั้ง โดยมีน้ำจากลำนางรอง และลำประเทีย ปริมาณน้ำดีพอสมควรในฤดูฝนน้ำ ส่วนฤดูแล้งน้ำไม่พอทำการเกษตร ส่วนประชากรอีกร้อยละ 10 ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ฯลฯ

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

3.1 บ้านเลขที่ 12 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายพัน และนางแก้ว อุบลเฟียน ผู้ให้สัมภาษณ์ คือนางสาวเจียม อุบลเฟียน อายุ 45 ปี อาชีพทำนา และดูแลบิดา มารดา เนื่องจากคุณตา-คุณยายอายุมากแล้ว แต่คุณตาพันสุขภาพไม่ดีมากนักเนื่องจากคุณตาพันประสบอุบัติเหตุทางสายตามาหลายปีแล้ว ทำให้ตาของคุณตาพันบอดสนิท ปัจจุบันมีผู้อาศัยอยู่ภายในบ้านทั้งหมด 3 คน คือคุณตา คุณยาย และ

บุตรสาวที่เป็นม่าย (ผู้ให้สัมภาษณ์) ตัวบ้านมีอายุประมาณ 70 กว่าปี ยังไม่มีประวัติการปรับปรุง ซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพปัจจุบันของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคาจั่วแฝด ใต้ถุนสูงเพียง 1.80 เมตร ใช้ได้ ถู่นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ ตัวบ้านแยกเป็น 2 ส่วนระหว่างเรือนหลังใหญ่กับเรือนครัวไฟ พื้นที่ใช้งานนอกประสงค์ คือ เรือนครัวไฟ ห้องที่ปิดมี 2 ส่วน คือ ห้องนอน และห้องเก็บของ ห้องนอนอยู่ใต้จั่วหลักของบ้าน เป็นห้องเปิดที่คลุมพื้นที่ใต้จั่วและที่ที่เป็นโถงหน้าห้องด้วย ซึ่ง ต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้นซึ่งขึ้นตั้งฉากกับโถง ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ ระดับพื้นโถงทางเดินสูงจากระดับพื้นดิน 1.80 เมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 40 เซนติเมตรและระดับพื้นโถงทางเดินสูงกว่าระดับพื้นชักร่าง 40 เซนติเมตร ในบริเวณ บ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ ทางทิศตะวันออกของบ้าน หันหน้าเข้าหาตัวบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้ว เตยสับประรดกันเป็นอาณาเขต

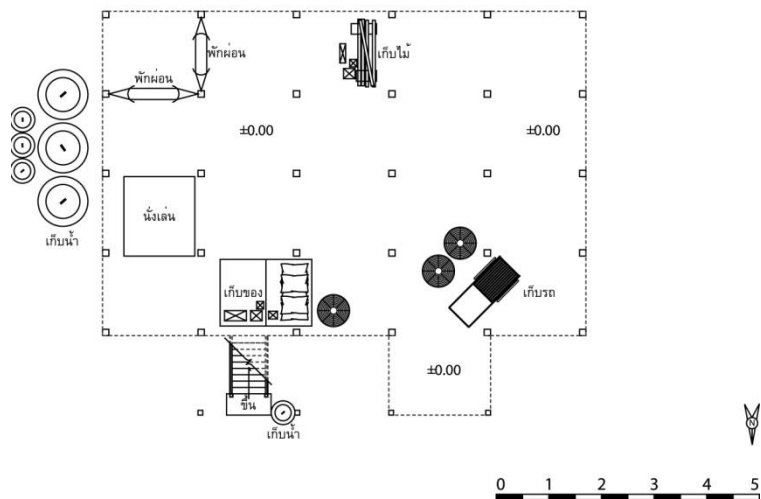
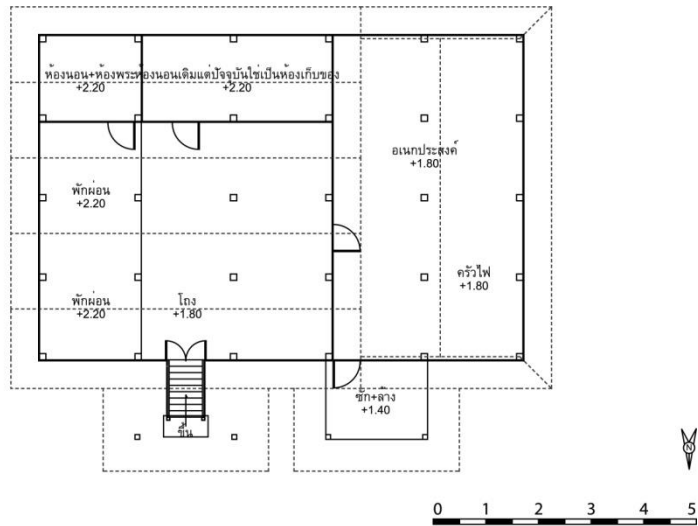
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะ ของเรือนเป็นเรือนแฝด หลังคาจั่วแฝดมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับส่วนโถงทางเดิน หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ติหน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ และหลังคามนิลามุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนครัวไฟ หันหน้าจั่วไปทางทิศเหนือ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน สำหรับผนังโถงทางเดินด้าน ทิศตะวันออก และทิศเหนือของบ้านเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังไม้ตีตามแนวตั้งลูกกรง ไม้ระแนงเพื่อระบายอากาศ

พื้นชั้นบนเป็นพื้นเนื้อแข็งไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ ไม่มีหน้าต่าง บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้ มีชายคาปีกนกคลุมบันไดบ้าน

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.10

ภาพที่ 7.10 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 12 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ก ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

3.2 บ้านเลขที่ 18 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอขานี จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางละเอียต สุขประเสริฐ อายุ 54 ปี อาชีพทำนา มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน ชาย 2 หญิง 2 คือพ่อ แม่ และลูกสาว 2 คน ตัวบ้านมีอายุประมาณ 50 กว่าปี ยังไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

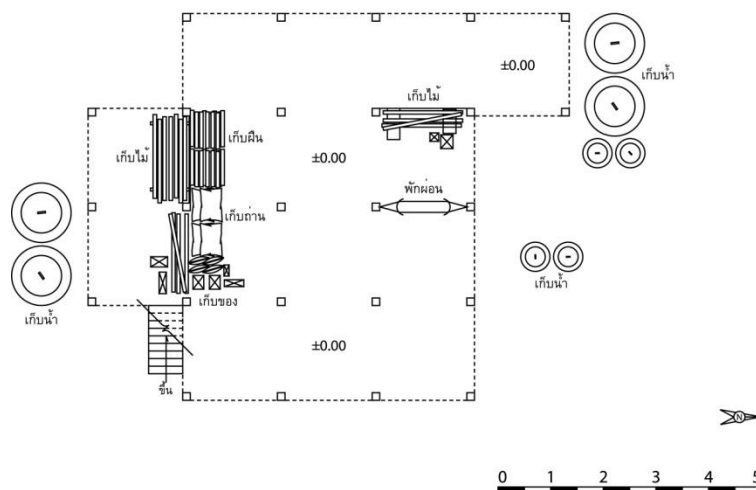
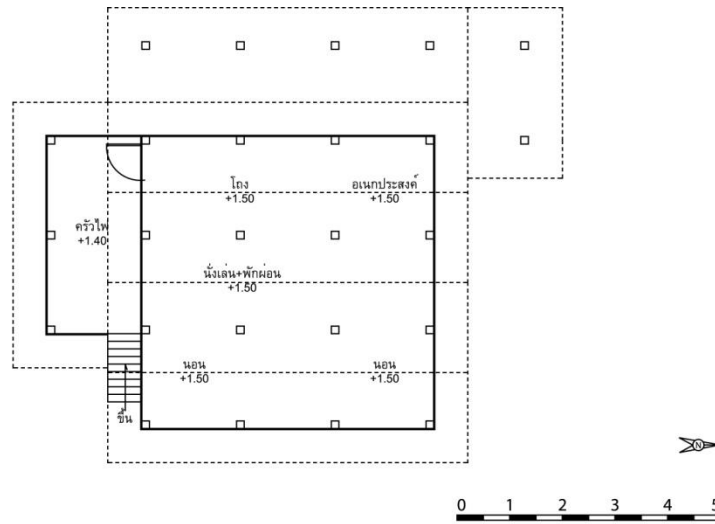
สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี พื้นที่ได้ถูกรื้อบ้านที่ค่อนข้างเตี้ยพื้นดินทุบอัดแน่น พื้นที่ใช้งานบนบ้านไม่มีการกันห้องส่วนตัว ใช้อุ้งกันแบบโถง 2-3 โถงต่อเนื่องกัน และนอนที่ปลายสุดของห้อง ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของบ้าน หน้าเข้าหาตัวบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วเตี้ยสลับประดกั้นเป็นอาณาเขต

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนแฝด หลังคาจั่วแฝดมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงนสำหรับส่วนห้องครัวไฟ หน้าหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ติหน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนมีช่องระบายอากาศ และหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับเพิงด้านข้างทิศตะวันตกของบ้าน

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอน ส่วนผนังครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนเว้นระยะด้านบน เพื่อระบายควันและอากาศในเวลาทำครัว

พื้นชั้นบนเป็นพื้นเนื้อแข็งไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ ไม่มีหน้าต่าง บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้ มีชายคาปีกนกคลุมบันไดบ้าน เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.12

ภาพที่ 7.11 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 18 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ก ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

3.3 บ้านเลขที่ 27 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอขานี จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายใจ สุขประเสริฐ อายุ 55 ปี เป็นผู้ดูแลบ้าน ได้ดูแลบ้านมาประมาณ 7-8 ปี ส่วนเจ้าของบ้านเดิมได้เสียชีวิตไปหมดแล้ว ส่วนลูกหลานเจ้าของบ้านเดิมได้แต่งงานย้ายออกไปอยู่ที่อื่น และย้ายออกไปอยู่ในกรุงเทพฯ อาชีพทำนา ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน ชาย 2 หญิง 2 คือพ่อ แม่ และลูก 2 คน เรือนหลังนี้อยู่ตงทอดกันมา ตัวบ้านมีอายุประมาณ 70 กว่าปี

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ตัวบ้านที่เห็นอยู่ในปัจจุบันเป็นบ้านที่มีการปรับปรุงซ่อมแซมและต่อเติมใหม่หลายครั้ง เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2546 โดยต่อเติมห้องเปลี่ยนแปลงเฉพาะพื้นที่ชั้นล่างบางส่วนที่เดิมเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นเป็นพื้นคอนกรีต และก่อผนังก่ออิฐฉาบปูนกันห้องพักผ่อนใต้ถุน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2552 มีการต่อเติมหลังคาเพิงหมาแหงน ความกว้าง 1 ช่วงเสา อยู่ทางด้านทิศเหนือ และทิศตะวันตกของครัวไฟ ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าวจำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของบ้าน หันหน้าเข้าหาตัวบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน

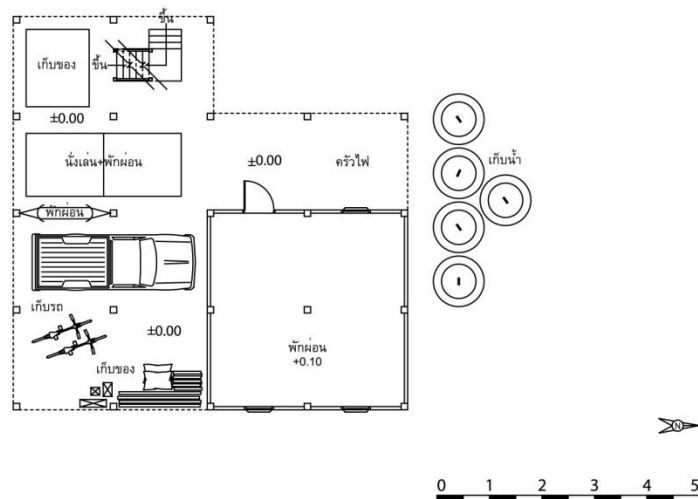
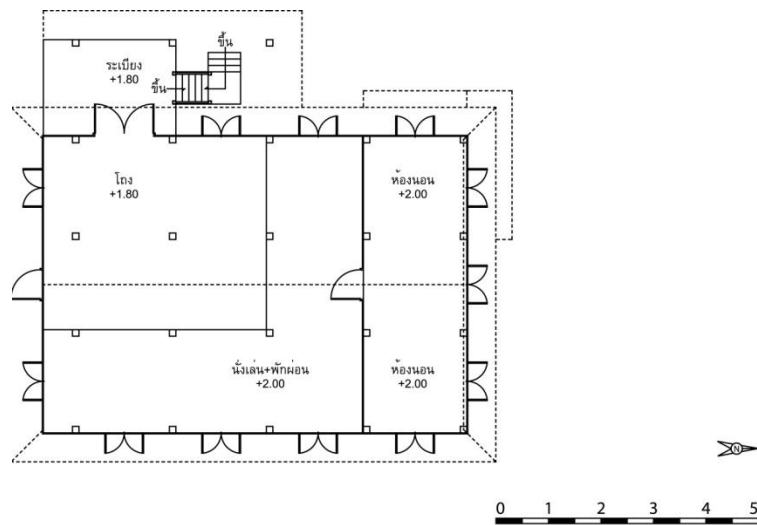
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนโ่ง หลังคามนิลามุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน ในส่วนของระเบียงบ้านความลาดเอียงไม่สูงมากนัก

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกชั้นบนเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอนระดับได้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง ผนังห้องพักผ่อนชั้นล่างเป็นผนังในส่วนที่ต่อเติมใหม่ เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน หน้าต่างบานเกร็ด พื้นคอนกรีต ส่วนอื่นๆ เป็นพื้นดินทึบอัดแน่น ใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของ

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม่เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโ่งสูงจากระดับพื้นดิน 1.80 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโ่งทางเดินกว่า 20 เซนติเมตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.80x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างเป็นบานเปิดคู่ ขนาด 90x80 เซนติเมตร บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามที่ศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.12

ภาพที่ 7.12 ทรรศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 27 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

3.4 บ้านเลขที่ 88 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ง ตำบลหนองปล่อง อำเภอขานี จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางปึก เจนฤมา อายุ 57 ปี อาชีพทำนา ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน คือพ่อ แม่ และลูกสาว 2 คน บ้านหลังนี้สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2505 อายุ 50 ปีแล้ว ยังไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ตัวบ้านที่เห็นมีลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือทางเข้าระหว่างบ้าน มีเล้าข้าวจำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกหันหน้าเข้าหาตัวบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านทิศเหนือของบ้าน ใต้ถุนโล่งใช้เลี้ยงสัตว์ และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วส่วนกล้วยกั้นเป็นอาณาเขต

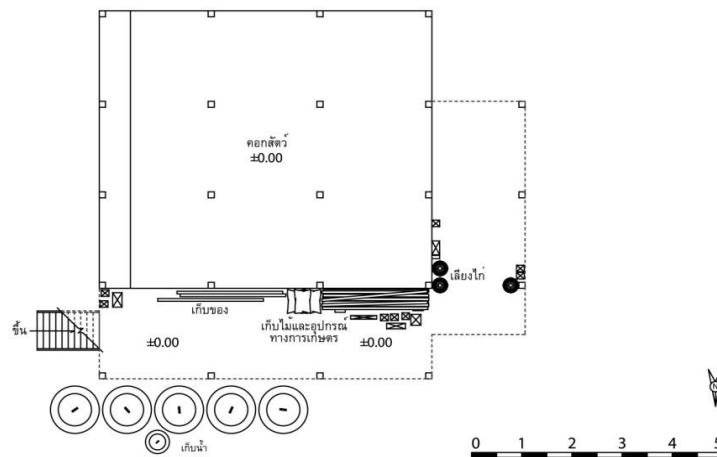
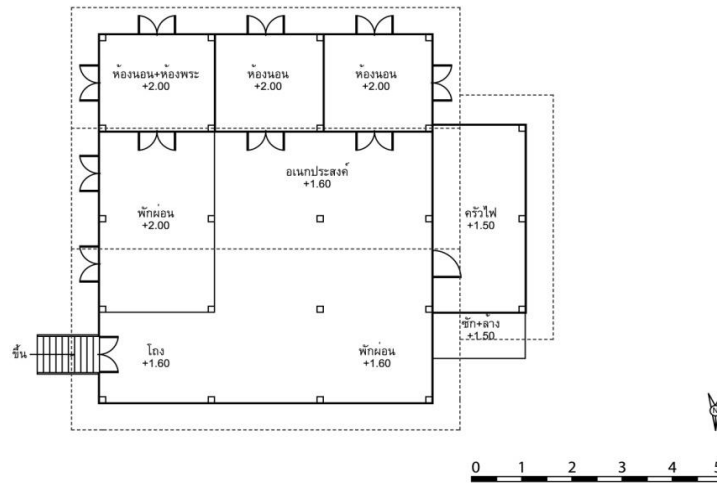
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน ความลาดเอียงไม่สูงมากหนักสำหรับส่วนโรงทางเดิน และครัวไฟ หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ใต้หน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวอนเงาะช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง สำหรับผนังโรงทางเดินด้านทิศเหนือของบ้านเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวอนผสมกับผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวตั้งลูกกรงไม้ระแนงด้านบนเพื่อระบายอากาศ และผนังห้องครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวอนเว้นระยะด้านบน 40 เซนติเมตรเพื่อระบายควันและอากาศในเวลาทำครัว

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม่เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ ระดับพื้นโรงทางเดินสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโรงทางเดิน 40 เซนติเมตร ระดับพื้นครัวไฟต่ำกว่าระดับพื้นโรงทางเดิน 10 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เลี้ยงสัตว์ และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x1.00 เซนติเมตร บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้ มีชายคาปีกนกคลุมบันไดบ้าน

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.13

ภาพที่ 7.13 ทรรศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 88 หมู่ 4 บ้านตาเหล็ก ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราช

ชาวไทยโคราช หรือไทยเบ็ง เดิมถิ่นนี้ชาวพื้นเมืองเป็นลัวะ ชาวไทยได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในสมัยกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองให้ขุนหลวงพะงั่วยกกองทัพมารวบรวมดินแดนแถบนี้ผนวกเข้ากับกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองโปรดฯ ให้กองทหารอยุธยาตั้งด่านอยู่ประจำ และส่งช่างชาวอยุธยาไปก่อสร้างบ้านเรือนและวัดวาอารามเป็นอันมาก ชาวไทยอยุธยาได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และได้อพยพเข้ามาอยู่ในนครราชสีมาอีกระลอกหนึ่ง คือคราวเสียกรุงอยุธยา ครั้งที่ 2 โดยมีชาวไทยชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้อพยพเข้ามาเพิ่มด้วย ชาวไทยกลุ่มนี้ และชาวไทยพื้นเมืองเดิม (เข้าใจว่าเป็นชาวสยามกลุ่มแม่น้ำมูล ซึ่งเป็นชาวไทย-เสียม อาจมีเขมรและมอญปนอยู่ด้วย สืบเชื้อสายเป็นชาวไทยโคราชและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโคราชในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่จะอพยพมาตั้งถิ่นฐานจากจังหวัดนครราชสีมา หรือโคราช ในสมัยกรุงศรีอยุธยาราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพราะมีอาณาเขตติดต่อกัน เบื้องต้นกลุ่มชนชาวไทยโคราชส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอนางรอง ซึ่งเคยขึ้นกับเมืองนครราชสีมา จึงถูกเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าไทยนางรอง เช่นเดียวกับชาวเมืองนครราชสีมาที่เรียกตนเองว่าเป็นไทยโคราช ซึ่งเมืองนางรองและปะคำเป็นชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และเป็นเมืองที่ไม่เคยร้าง กองทัพอยุธยาและกองทัพจากกรุงเทพฯ ที่ได้รับการสนับสนุนจากนครราชสีมาจะใช้เส้นทางนี้ลงสู่กัมพูชาผ่านทางบ้านปะคำ จึงมีตำนานที่ชื่อว่า “ด่านปะคำ” จนทุกวันนี้ โดยมีร่องรอยการเดินทัพ มียุทธสัมภาระและอาวุธต่าง ๆ ถูกฝังทิ้งไว้ในเขตอำเภอปะคำ ไทยโคราชที่อำเภอปะคำจึงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เก่าแก่และอยู่ต่อเนื่องมานาน นอกจากนั้นยังพบกลุ่มไทยโคราชตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตอำเภอลำทะเมนชัย โนนสุวรรณ หนองกี่ โนนดินแดง ละหานทราย และบางส่วนในอำเภอมืองบุรีรัมย์ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. 2544 : 102-103)

ในการศึกษาเรือนพื้นถิ่นของชาติพันธุ์ไทยโคราช ศึกษาที่อำเภอนางรองและอำเภอลำทะเมนชัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

จากคำบอกเล่าของนางสุด ปักษา อายุ 81 ปี เล่าว่าบริเวณชุมชนที่อยู่ในปัจจุบันนั้นในอดีตก่อนเริ่มตั้งเป็นหมู่บ้าน และก่อนมีผู้คนอพยพเข้ามานั้นมีสภาพเป็นป่าทึบ เป็นที่ราบลุ่มเนินดิน มีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่กลางป่า มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งพืชพันธุ์ อาหาร และมีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น กระต่าย ไก่ป่า หมูป่า งูเห่า งูจงอาง กระจง และ

กระเตาะอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เหมาะแก่การตั้งของหมู่บ้าน จึงได้มีคนอพยพมาจากหมู่บ้านใกล้เคียงเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน และปลูกบ้านเรือนติดกับหนองน้ำ แรกเริ่มครอบครัวที่อพยพเข้ามาบุกเบิกป่าเพื่อตั้งถิ่นฐานเป็นกลุ่มแรก คือ ครอบครัวของยายพิมพ์ และมีผู้ติดตามต่อมาเรื่อยเนื่องจากเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาได้มีเหตุไฟไหม้บ้านของยายพิมพ์ ยายพิมพ์และชาวบ้านช่วยกันไปตักน้ำที่หนองน้ำมาดับไฟ

สาเหตุที่ได้ชื่อว่าบ้านหนองยายพิมพ์ สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากเหตุไฟไหม้บ้านของยายพิมพ์ หลังจากนั้นชาวบ้านจึงเรียกบ้านหนองยายพิมพ์ว่า “บ้านหนองยายพิมพ์” มาจนถึงทุกปัจจุบันนี้ ปัจจุบันยังมีหนองน้ำอยู่และชาวบ้านได้บูรณะหนองน้ำนี้ให้เป็นสระขนาดใหญ่ ชาวบ้านใช้ในการอุปโภคและบริโภคมาจนถึงทุกปัจจุบันนี้

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับบ้านปราสาทพร หมู่ 8 ตำบลหนองปล่อง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออกติดกับบ้านโนนศาลา หมู่ 9 ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดกับบ้านหนองเสม็ด หมู่ 2 ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดกับบ้านหนองโจด หมู่ 4 ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ทางที่ 1 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-นางรอง หมายเลข 218 ถึงบ้านหนองยายพิมพ์ ระยะทาง 36 กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เข้าถึงได้จากทางหลวง 218 มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,0000 ไร่ มีหมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้าน จำนวน 624 หลังคาเรือน ในพื้นที่ทั้ง 10 หมู่บ้านอยู่ต่อเนื่องกัน ในพื้นที่ทั้ง

ทั้งทางเท้าและถนนในหมู่บ้านเป็นคอนกรีต มีคุณภาพดี ในหมู่บ้านนี้มีสาธารณูปโภคสาธารณูปการพร้อมบริบูรณ์ ทั้งน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ปัญหาที่พบที่ส่งผลกระทบต่อกายภาพ คือ ความแห้งแล้ง เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำในการใช้ในการอุปโภคและบริโภคจะขาดแคลนในการดื่มกิน

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

1.1 บ้านเลขที่ 37 หมู่ 1 บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายโย และนางเขียว ปักษา และนางแดง หมั่นนิก อายุ 52 ปี (บุตรสาวเจ้าของบ้าน) เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ มีอาชีพทำนา และปัจจุบันยังทำนาอยู่ อายุของการสร้างบ้าน

ประมาณ 50 กว่าปี ตั้งถิ่นฐานและอยู่ที่นี่มาตั้งแต่สมัยพ่อ-แม่ มีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 5 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 3 คน คือคุณยายเขียวเจ้าของบ้าน ลูกสาวผู้ให้สัมภาษณ์ ลูกชาย ลูกสาว ลูกเขย และหลานชาย ยังไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ตัวบ้านชั้นบนแยกเป็น 2 ส่วนคือเรือนหลัก และครัวไฟ เรือนหลักด้านทิศใต้มีห้องปิด 2 ส่วน ห้องแรกเดิมที่เป็นห้องนอนของพ่อ-แม่ แต่ในปัจจุบันใช้เป็นห้องพระ ห้องที่ 2 เป็นห้องนอนลูก ห้องนอนอยู่ใต้จั่วหลักของบ้าน เป็นห้องเปิดที่คลุมพื้นที่ใต้จั่ว และพื้นที่ที่เป็นโถงหน้าห้องด้วย

ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าวจำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกหันหน้าจั่วเข้าหาตัวบ้าน ใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านหลังของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วสวนกล้วย และไม้ผลเป็นกั้นอาณาเขต

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

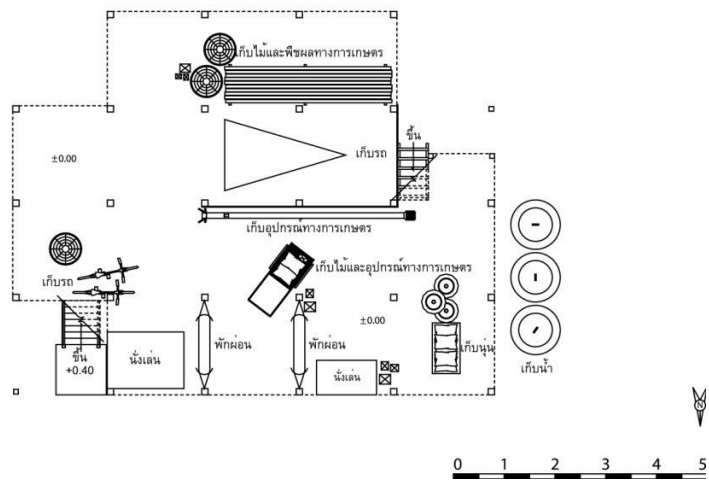
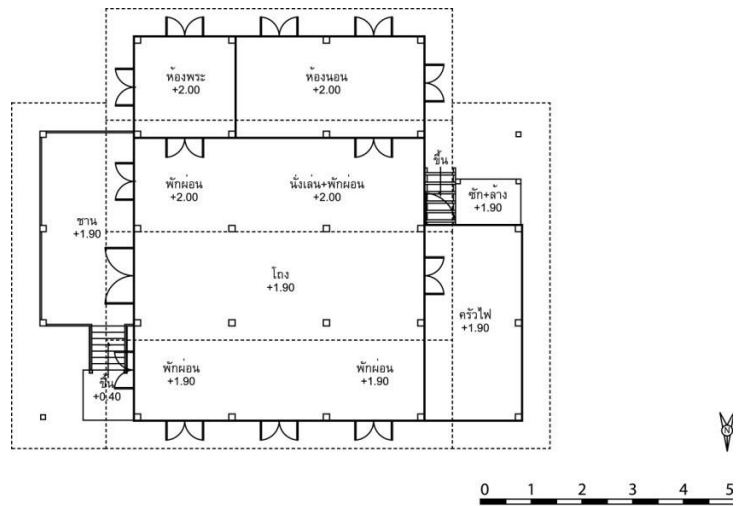
โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ลักษณะของเรือนเป็นเรือนแฝด หลังคาจั่วแฝดมุงสังกะสี หน้าจั่วของบ้านหันไปทางทิศตะวันออก ติหน้าจั่วซ้อนเกล็ดแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้เนื้อแข็งตีตามแนวนอน สำหรับห้องพระ และห้องนอนเป็นผนังด้านในเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่างผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนงเว้นช่องโล่งแบบตาข่ายด้านบนเหนือวงกบ ประตูความกว้างระยะ 3 ช่วงเสา ผนังครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนง เว้นช่องโล่งแบบฝาไหล เพื่อใช้ระบายควันและอากาศในเวลาทำครัว ผนังชานเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนงด้านบน

พื้นชั้นบนเป็นพื้นเนื้อแข็งไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นชาน โถงทางเดิน และครัวไฟ สูงจากระดับพื้นดิน 1.90 ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 10 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร

ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมดไม่มีช่องแสง ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x1.00 เซนติเมตร บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามที่ศึยภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.14

ภาพที่ 7.14 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 37 หมู่ 1 บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 บ้านเลขที่ 43 หมู่ 1 บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือ นางสมงาม ดอกเกศ อายุ 57 ปี (ทายาทเจ้าของบ้าน) อาชีพทำนา, และรับจ้างทั่วไป ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่มาตั้งแต่รุ่นบิดามารดา มีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน ชาย 1 คน หญิง 3 คน คือนางสมงาม ดอกเกศ สามี และลูกสาว 2 คน อายุของการสร้างบ้านประมาณ 50 กว่าปี ยังไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ภายในตัวบ้านชั้นบนแยกเป็น 2 ส่วน คือ เรือนหลักใช้พักผ่อน ห้องอเนกประสงค์ และครัวไฟ เรือนหลักมีห้องปิด 2 ส่วน 3 ห้อง ห้องแรกเป็นห้องพระ ห้องที่ 2, 3 เป็นห้องนอน ด้านหน้าห้องนอนเป็นพื้นที่ที่เป็นที่โถงใช้นั่งเล่นพักผ่อนอยู่ใต้หลังคาบ้านหยาดด้วยหลังคาเพิงหมาแหงนของเรือนหลัก ห้องอเนกประสงค์ และครัวไฟเป็นห้องเปิดที่คลุมพื้นที่ใต้หลังคาจั่วด้วยหลังคาเพิงหมาแหงนความลาดเอียงไม่สูงมากหนักมาก ซึ่งต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้นซึ่งขึ้นตั้งฉากกับห้องอเนกประสงค์ ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกหันหน้าจั่วเข้าหาตัวบ้าน ใต้ถุนโล่งใช้เลี้ยงสัตว์ นั่งเล่นพักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้าน รั้วบ้านเป็นรั้วสวนกล้วย และไม้ผลเป็นกั้นอาณาเขต

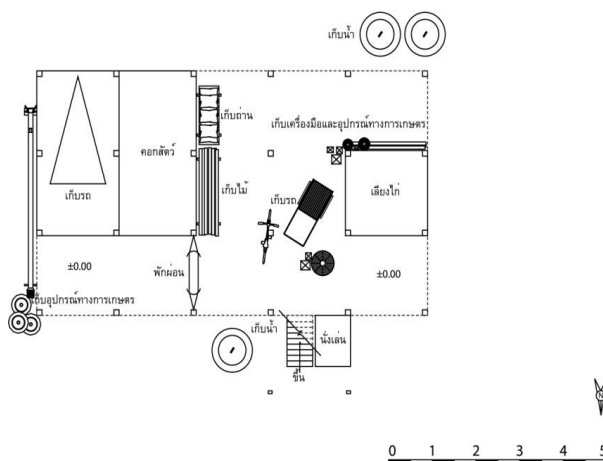
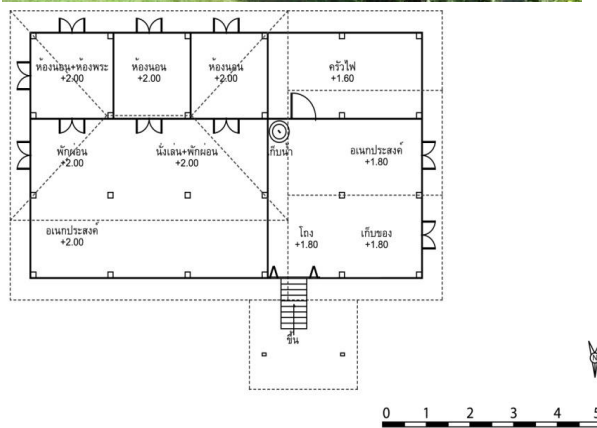
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนเกย หลังคาบ้านหยามุงสังกะสีต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน และหลังคาจั่วมุงสังกะสีด้วยหลังคาเพิงหมาแหงนความลาดเอียงไม่สูงมากหนักมาก ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับได้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่างผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนงเว้นช่องโล่งแบบแนวตั้ง และแบบไขว้ทแยงด้านบน ผนังเรือนด้านทิศเหนือเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังไม้ตีตามแนวตั้งลูกกรงไม้ระแนงด้านบน เพื่อระบายอากาศความกว้าง 3 ช่วงเสา และครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับผนังลูกกรงไม้ระแนงแนวตั้งด้านบนเพื่อใช้ระบายควันและอาการในเวลาทำครัว

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม่เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ ระดับพื้นครัวไฟสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องอเนกประสงค์สูงกว่าระดับพื้นครัวไฟ 20 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นห้องอเนกประสงค์ 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เลี้ยงสัตว์ นั่งเล่นพักผ่อน และเก็บของ ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมดไม่มีช่องแสง ประตูทางขึ้นเป็นประตูบานเพี้ยมไม้แบบไม้แผ่นเดียว ประตูบาน

เปิดเดี่ยว ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x1.00 เซนติเมตร บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ไม่มีลูกกรงบันไดมีชายคาปีกนกคลุมและมีเสาสองต้นตั้งรับชายคาปีกนก

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.15

ภาพที่ 7.15 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 43 หมู่ 1 บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 บ้านเลขที่ 48 หมู่ 1 บ้านหนองยายพิมพ์บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนอง ยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางพอง อินเรศ อายุ 71 ปี อาชีพหลักทำนา อาชีพเสริมขายของใน
ตลาด มีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 3 คน ชาย 1 คน หญิง 2 คน คือนางพอง อินเรศ หลานสาว และ
หลานเขย อายุของอาคารราว 50 กว่าปี ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้าง
หลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ภายในตัวบ้านชั้นบน
แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นส่วนพักผ่อน มีห้องปิด 4 ห้อง ด้านหน้าห้องนอนเป็นโถงนั่งเล่น
พักผ่อน ซึ่งต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้นซึ่งขึ้นตั้งฉากกับโถงทางเดิน ส่วนที่ 2 เป็นส่วนครัวไฟ เป็น
ห้องเปิด ใต้ถุนโล่งใช้เลี้ยงสัตว์แต่ปัจจุบันไม่ได้เลี้ยงหลายปีแล้ว ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่
ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือทางเข้าระหว่างบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศ
ตะวันออกของบ้านหันหน้าเข้าหาตัวเรือน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้อง
ส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูนรั้วบ้านเป็นรั้วเตี้ยสับประรด
และสวนกล้วยเป็นกั้นอาณาเขต

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

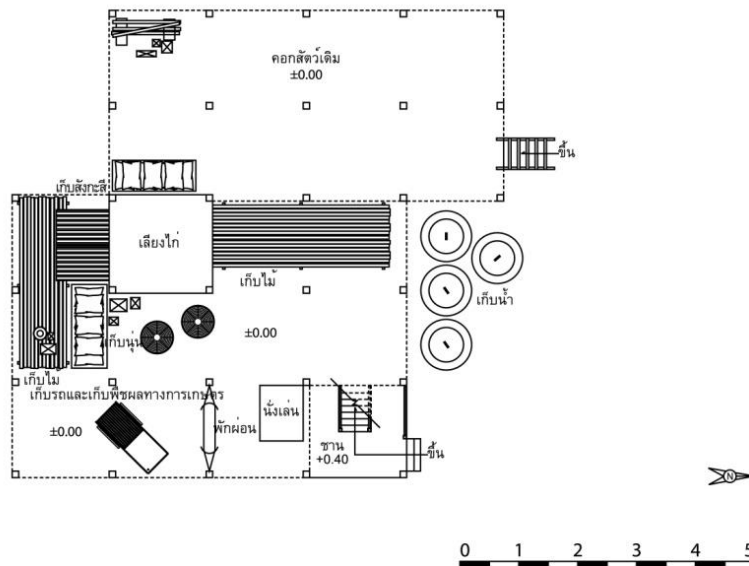
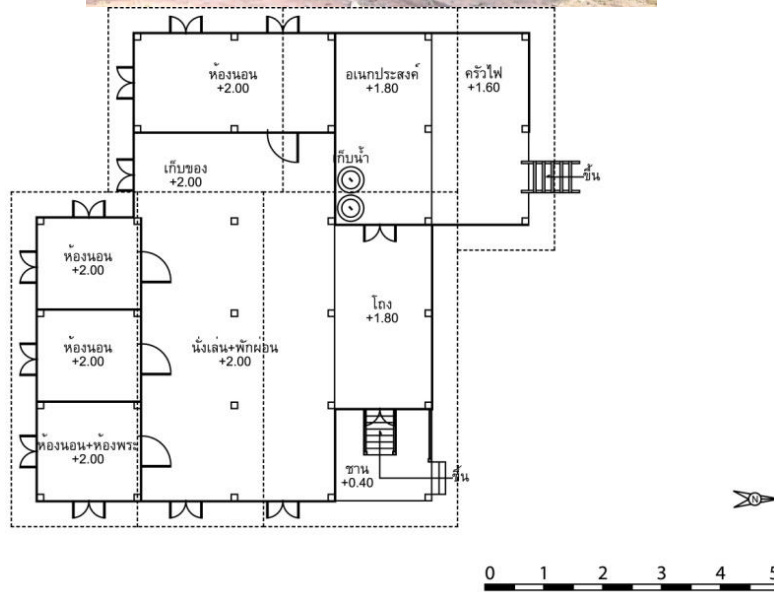
โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะ
ของเรือนเป็นเรือนโง่งหลังคาจั่วมุงสังกะสีต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตี
ตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง ผนังเรือนด้านทิศเหนือเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมกับ
ผนังไม้ตีตามแนวตั้งลูกกรงไม้ระแนงด้านบนเพื่อระบายอากาศความกว้าง 2 ช่วงเสา

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ ระดับ
พื้นครัวไฟสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เซนติเมตร ระดับพื้นโถงทางเดินสูงกว่าระดับพื้นครัวไฟ 20
เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดิน
หุ้บอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เลี้ยงสัตว์ นั่งเล่นพักผ่อน และเก็บของ

ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมดไม่มีช่องแสง ประตูทางขึ้นเป็นประตูบานเฟี้ยมไม้
แบบไม้แผ่นเดียว ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด
1.20x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x1.00 เซนติเมตร บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็ง
ขึ้นทางเดียว มีชานพักบันไดไม่มีลูกกรงบันได

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.16

ภาพที่ 7.16 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 48 หมู่ 1 บ้านหนองยายพิมพ์ ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2. บ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

จากคำบอกเล่าของนางช่วย นาคินชาติ อายุ 74 ปี เล่าว่ามีคนลาวคนหนึ่งเป็นชาวต่างถิ่นขึ้นเกวียนมาทำมาค้าขายผ่านมาในบริเวณพื้นที่นี้ และได้หยุดพักที่บริเวณหนองน้ำกลางหมู่บ้านแล้วเกิดเจ็บป่วยแล้วในที่สุดได้เสียชีวิตในบริเวณหนองน้ำกลางหมู่บ้านนี้ จากนั้นมาชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านหนองหัวลาว” นี้มาจนถึงปัจจุบัน

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับบ้านหนองปล่อง หมู่ 1 ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดกับบ้านหนองเสม็ด หมู่ 2 ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดกับบ้านหนองใหญ่ หมู่ 3 ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดกับบ้านหนองใหญ่ หมู่ 3 ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ทางที่ 1 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-นางรอง หมายเลข 218 ถึงบ้านหนองยายพิมพ์ ระยะทาง 36 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองยายพิมพ์-หนองขาม ระยะทาง 8 กิโลเมตร ถึงบ้านหนองหัวลาว

ทางที่ 2 ออกจากอำเภอนางรองเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 24 จากอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผ่านอำเภอนางรองไปจังหวัดสุรินทร์ เป็นเส้นทางเชื่อมจังหวัดต่างๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยมีทางแยกเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงจังหวัด หมายเลข 2073 ซึ่งผ่านตำบลขำนิ และตำบลหนองปล่องมาเชื่อมเป็นเครือข่าย เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองยายพิมพ์-หนองขาม ถึงบ้านหนองหัวลาว รวมระยะทาง 5 กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของบ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ในบางส่วนเป็นที่ราบสูง มีทุ่งนาล้อมรอบ ลักษณะดินจะเป็นดินร่วนปนทราย ภูมิอากาศจะร้อนจัดในฤดูร้อนการระเหยของน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว สภาพแหล่งน้ำทั่วไปจะตื้นเขินไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก มีลำน้ำธรรมชาติไหลผ่าน 2 สาย คือ ลำนางรอง และลำประเทีย แต่มีปริมาณน้ำน้อย เพราะเกิดฝนทิ้งช่วง ถึงกับแล้งทุกหมู่บ้าน

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน

ประชากรในเขตบ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ จึงมีการทำนาเป็นอาชีพ

หลัก ปีละ 1 ครั้ง โดยมีน้ำจากลำน้ำร่อง และลำประเทีย ปริมาณน้ำดีพอสมควรในฤดูฝนน้ำ ส่วนฤดูแล้งน้ำไม่พอทำการเกษตร ส่วนประชากรอีกร้อยละ 10 ประกอบอาชีพนอกภาค เกษตรกรรม ได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ ฯลฯ

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

2.1 บ้านเลขที่ 9 หมู่ 2 บ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอขานี จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางช่วย นาคินชาติ อายุ 80 ปี อาชีพทำนา แต่ทำเพื่อไว้พอกินในครอบครัวเท่านั้น และแบ่งให้ญาติพี่น้องเช่าบางส่วน มีบุตร ธิดา 3 คน มีอาชีพรับราชการครู บุรุษพยาบาลและพยาบาล เดิมบ้านที่เคยอยู่กัน 5 คน พ่อ แม่ ลูกชาย 2 คน และลูกสาว 1 คน แต่ปัจจุบันอยู่เพียงแม่ คือคุณยายช่วย นาคินชาติคนเดียว ส่วนบุตรได้แต่งงานแยกไปอยู่ที่อื่นแต่ได้กลับมาเยี่ยมเป็นประจำ อายุของการสร้างบ้านประมาณ 60 กว่าปี อยู่มาตั้งแต่คุณยายช่วย และคุณตาทศแต่งงานกัน

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี มีการปรับปรุงซ่อมแซมใหม่ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2541 โดยซ่อมแซมปรับปรุงหลังคา โครงหลังคาบางส่วน ส่วนพื้นและผนังใช้ของเดิมซึ่งยังคงสภาพแข็งแรง ตัวบ้านชั้นบนแยกเป็น 2 หลังต่อเชื่อมกันด้วยโถงทางเดินและชานหน้าที่มีหลังคาคลุมซึ่งต่อเนื่องจากบันไดทางขึ้นซึ่งขึ้นตั้งฉากกับชาน ห้องปิดมี 3 ห้อง คือห้องนอน ห้องนอนอยู่ใต้หลังคาปั้นหยาลึกของบ้าน เป็นห้องเปิดที่คลุมพื้นที่ และพื้นที่ที่เป็นโถงหน้าห้องด้วย ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีเล่าข้าวจำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของบ้านหันหน้าเข้าหาตัวเรือน ด้านหน้าเล่าข้าวต่อเติมเพิงทำเป็นที่จอดรถ มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านปลูกต้นเตยสับประรดและสวนกล้วยที่เป็นกันอาณาเขต

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

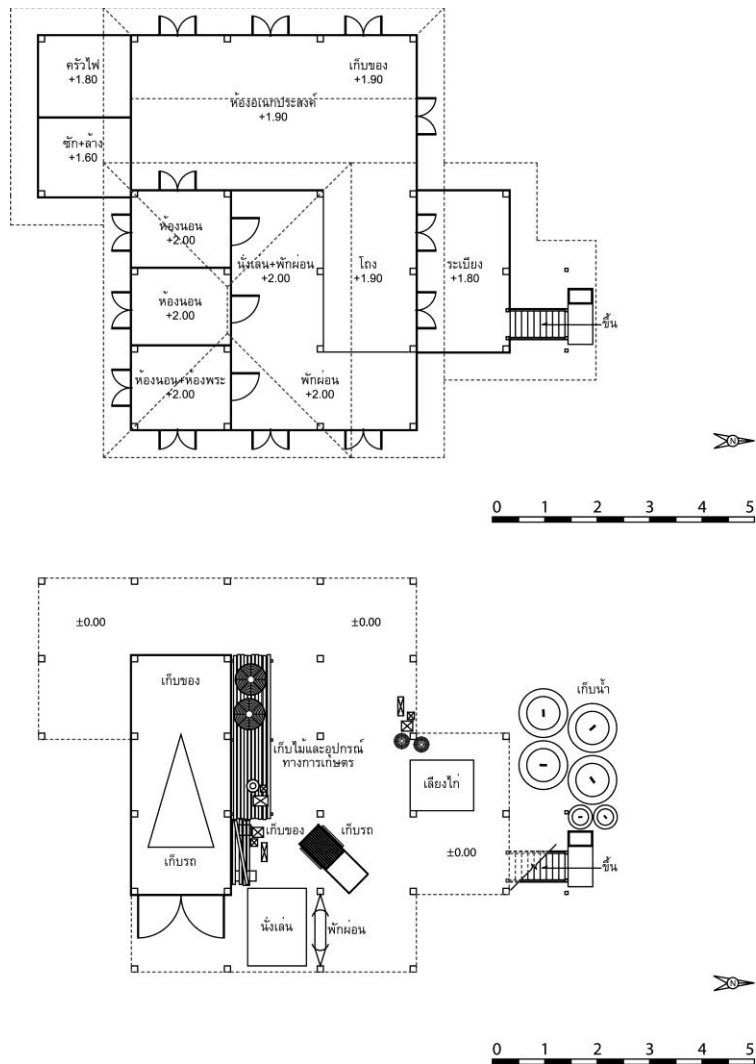
โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ลักษณะของบ้านเป็นเรือนยกย หลังคาปั้นหยามุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ และหลังคามนิลาในส่วนเรือนเล็กหันหน้าจั่วไปทางทิศเหนือ ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับได้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง ผนังตอนบนเป็นระแนงแนวนอนตีซ้อนเกล็ดเพื่อระบายอากาศ ส่วนผนังเรือนเล็กเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับได้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง เว้นระยะด้านบนบน 40 เซนติเมตร

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนเข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 4 ระดับ ระดับพื้นซีกล่างสูงจากระดับพื้นดิน 1.60 เซนติเมตร ระดับพื้นระเบียงและครัวไฟสูงกว่าระดับพื้นครัวไฟ 20 เซนติเมตร ระดับพื้นโถงทางเดินสูงกว่าระดับพื้นระเบียงและครัวไฟ 10 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 10 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นได้ถูกล้างใช้เก็บของ และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร ประตูบานเปิดคู่ ขนาด 1.20x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x80 เซนติเมตร บันไดไม้ขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้เนื้อแข็ง

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.17

ภาพที่ 7.17 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 9 หมู่ 2 บ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.17 (ต่อ)

2.2 บ้านเลขที่ 16 หมู่ 2 บ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางจ่าง หลอดทอง อายุ 84 ปี นายร่วม หลอดทอง อายุ 85 ปี อาชีพทำนา และรับจ้างทั่วไป มีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน คือคุณตาพร้อม และคุณยายจ่าง อายุของการสร้างบ้านประมาณ 30 กว่าปี อยู่มาตั้งแต่สมัยคุณตาพร้อมและคุณยายจ่างแต่งงานกัน ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ตัวบ้านชั้นบนมีห้อง

ปิด 1 ห้อง คือ ห้องนอน มีการถมดินรอบบ้าน ในบริเวณบ้านสะอาดมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศเหนือของบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้าน เป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วลวดหนามกั้นเป็นอาณาเขต

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนยกย หลังคาจั่วมุงสังกะสีต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน ความลาดเอียงไม่สูงมากนัก หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก หน้าจั่วตีระแนงแนวตั้งเว้นระยะเพื่อระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง ผนังห้องครัวไฟทิศตะวันตกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน และผนังด้านทิศเหนือเป็นผนังไม้ตีระแนงตามแนวตั้ง

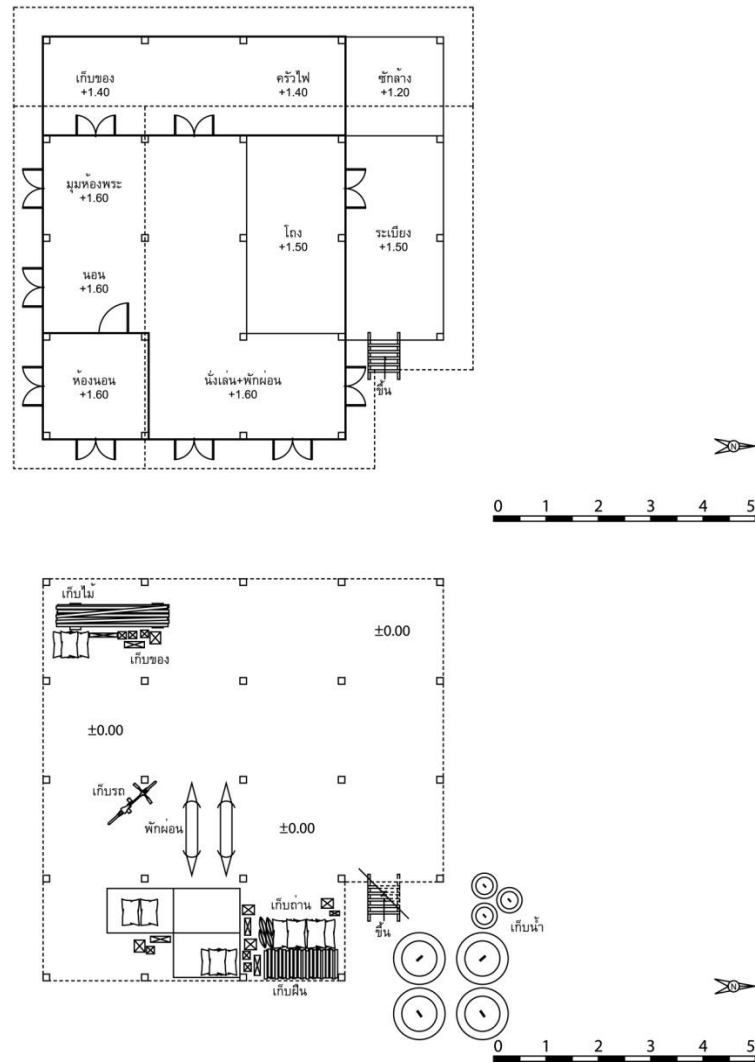
พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้เนื้อแข็งตีชนเข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 4 ระดับ ระดับพื้นชักร้างสูงจากระดับพื้นดิน 1.20 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องครัวไฟสูงกว่าระดับพื้นชักร้าง 20 เซนติเมตร ระดับพื้นโถงทางเดินสูงกว่าระดับพื้นห้องครัวไฟ 10 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 10 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เก็บของ และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร

ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x80 เซนติเมตร บันไดไม้ขึ้นทางเดียว

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.18

ภาพที่ 7.18 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 16 หมู่ 2 บ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.18 (ต่อ)

2.3 บ้านเลขที่ 22 หมู่ 2 บ้านหนองหัวสาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางผู้ คงสีบชาติ อายุ 57 ปี อาชีพทำนา และรับซื้อข้าวเปลือก อายุของการสร้างบ้านประมาณ 70 กว่าปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาตั้งแต่สมัยพ่อ-แม่ เดิมอยู่ร่วมกัน 5 คน แต่ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 3 คน ชาย 1 คน หญิง 2 คน คือพ่อ แม่ และหลานสาว 1 คน ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ตัวบ้านชั้นบนมีห้อง

ปิด 1 ห้อง คือห้องนอน ห้องนอนอยู่ใต้จั่วหลักของบ้าน เป็นห้องเปิดที่คลุมพื้นที่ใต้จั่วและพื้นที่ที่เป็นโถงหน้าห้องด้วย ในบริเวณบ้านสะอาดมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทางเข้าระหว่างบ้าน มีเล้าข้าวจำนวน 2 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน รั้วบ้านเป็นรั้วลวดหนามกันเป็นอาณาเขต

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

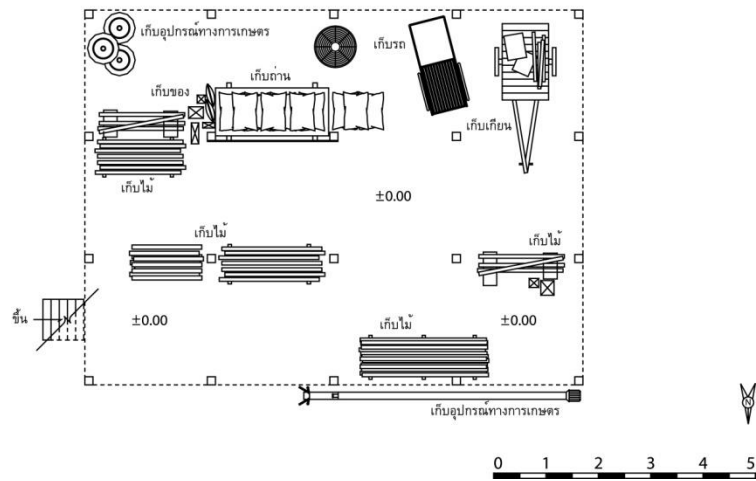
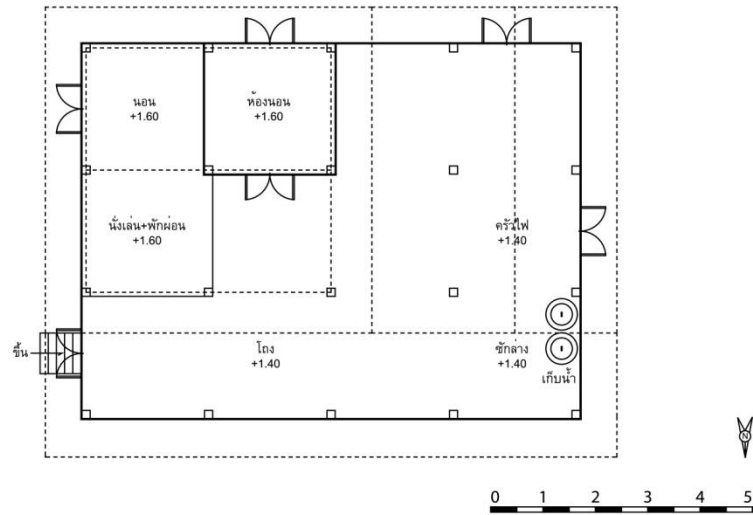
โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีคลุมส่วนเรือนใหญ่ต่อกับหลังคาเพิงหมาแหงน ความลาดเอียงไม่สูงมากนัก หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก ใต้หน้าจั่วซ่อนเกี๊ยวแนวนอนไม่มีช่องระบายอากาศ

ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน ผนังตอนบนเป็นระแนงไม้ตีตามแนวตั้งเว้นระยะด้านบน

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้เนื้อแข็งตีชนเข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นโถงทางเดินสูงจากระดับพื้นดิน 1.20 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นโถงทางเดิน 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เก็บของ เก็บอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการเกษตร

ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด ประตูบานเปิดเดี่ยว ขนาด 90x2.00 เซนติเมตร หน้าต่างบานเปิดคู่ ขนาด 90x80 เซนติเมตร บันไดไม้ขึ้นทางเดียว

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.19

ภาพที่ 7.19 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 22 หมู่ 2 บ้านหนองหัวลาว ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

3. บ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2465 นายนิล รามัญ พร้อมกับพวกอีก 5 คริวเรือน ได้อพยพมาจากบ้านก้านเหลือง ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่บริเวณบ้านดอนหวาย สาเหตุที่เรียกว่าบ้านดอนหวายนั้น ได้มีผู้สูงอายุของหมู่บ้านเล่าสืบต่อกันมาว่า บริเวณหมู่บ้านนี้มีต้นหวายขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ในบริเวณซึ่งเป็นที่เนินและที่คอนของหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า “บ้านดอนหวาย” มี นายนิล รามัญ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก

อาณาเขต

ที่ตั้ง บ้านดอนหวาย อยู่ห่างจากที่ว่าการ อำเภอขำนิ ประมาณ 13 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ ไปทางทิศเหนือประมาณ 37 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือติดกับบ้านโคกสนวน หมู่ที่ 1 ตำบลโคกสนวน อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกติดกับบ้านหนองยายพิมพ์ หมู่ที่ 1 ตำบลหนองยายพิมพ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตกติดกับบ้านโคกปราสาท หมู่ที่ 10 ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ติดกับบ้านปราสาท หมู่ที่ 8 ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

ทางที่ 1 ออกจากบุรีรัมย์ไปตามถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดินสายบุรีรัมย์-นางรอง หมายเลข 218 ถึงบ้านหนองยายพิมพ์ ระยะทาง 36 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองยายพิมพ์-หนองขาม ระยะทาง 5 กิโลเมตร ถึงบ้านดอนหวาย

ทางที่ 2 ออกจากอำเภอนางรองเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 24 จากอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นเส้นที่เชื่อมจังหวัดต่างๆ มีทางแยกเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงจังหวัด หมายเลข 2073 ระยะทาง 11 กิโลเมตร เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนลาดยางทางหลวงชนบทหนองปล่อง-หนองขาม ถึงบ้านดอนหวาย รวมระยะทาง 9 กิโลเมตร

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของบ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ในบางส่วนเป็นที่ราบสูง มีทุ่งนาล้อมรอบ ลักษณะดินจะเป็นดินร่วนปนทราย มีลำน้ำธรรมชาติไหลผ่าน 2 สาย คือ ลำนางรอง และลำประเทีย แต่มีปริมาณน้ำน้อย เพราะเกิดฝนทิ้งช่วง ถึงกับแล้งทุกหมู่บ้าน

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชน

ประชากรในเขตบ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ จึงมีการทำนาเป็นอาชีพหลัก ปีละ 1 ครั้ง โดยมีน้ำจากลำน้ำรอง และลำประเทีย ปริมาณน้ำดีพอสมควรในฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งน้ำไม่พอทำการเกษตร ส่วนประชากรอีกร้อยละ 10 ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมได้แก่รับจ้าง, ค้าขาย, รับราชการ ฯลฯ

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

3.1 บ้านเลขที่ 19 หมู่ 7 บ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางอบ มาประจวบ อายุ 85 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ คือนางสาวเหลือ มาประจวบ บุตรสาวเจ้าของบ้าน อายุ 75 ปี อาชีพทำนา เดิมบ้านที่เคยอยู่กัน 9 คน แต่ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัย 4 คน เป็นผู้ใหญ่ 4 คน อายุของการสร้างบ้านหลังนี้ประมาณ 54 ปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาตั้งแต่สมัยบิดามารดา

สภาพปัจจุบันของบ้าน

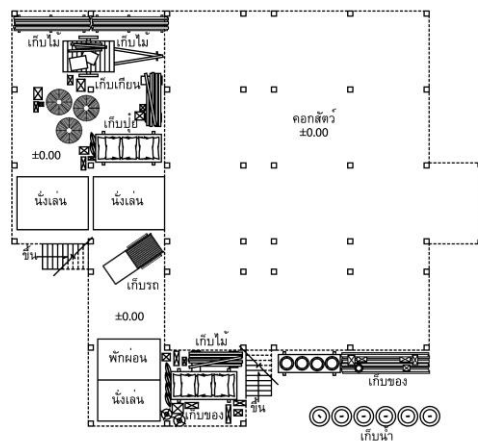
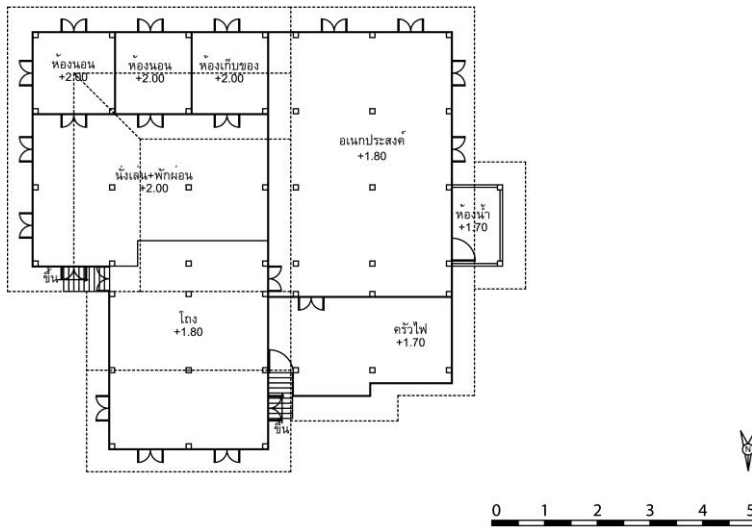
สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี มีการต่อเติมใหม่ เมื่อประมาณ พ.ศ. 2553 โดยต่อเติมห้องน้ำ เดิมห้องน้ำ-ห้องส้วมจะแยกออกจากเรือนคนละหลัง โดยต่อเติมห้องน้ำ-ห้องส้วมใหม่ให้อยู่ติดกับเรือนชั้นสอง ตัวเรือนชั้นบนมีห้องปิด 3 ห้อง คือ ห้องนอน และห้องเก็บของ ในบริเวณบ้านสะอาดมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างทางเข้าบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านข้างของบ้าน มีเล้าข้าว 2 หลัง เนื่องจากแต่เดิมเป็นครอบครัวใหญ่

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนโง่ง หลังคามุงสังกะสี ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน ส่วนผนังห้องครัวไฟด้านทิศเหนือเป็นผนังไม้ลูกกรงโปร่งตีตามแนวตั้ง

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้เนื้อแข็งตีชนเข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ พื้นห้องครัวไฟสูงจากระดับพื้นดิน 1.70 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนยกประสงค์สูงกว่าระดับพื้นห้องครัวไฟ 20 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับห้องยกประสงค์ 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทุบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้เสียงสัตว์ นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด บันไดไม้ชั้น 2 ทาง ลูกกรงไม้

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.20

ภาพที่ 7.20 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 19 หมู่ 7 บ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์

3.2 บ้านเลขที่ 24 หมู่ 7 บ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางแก้ว จินมะโน อายุ 78 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ คือนายแมน จินมะโน อายุ 68 ปี อาชีพทำนา ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัย 4 คน ชาย 3 หญิง 2 เป็นผู้ใหญ่ 3 และเด็ก 1 คน อายุของการสร้างบ้านหลังนี้ประมาณ 71 ปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาตั้งแต่สมัยพ่อ-แม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่ ตัวเรือนชั้นบนมีห้องปิด 3 ห้อง คือ ห้องนอน ในบริเวณบ้าน สะอาดมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างทางเข้าบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ หันหน้าจั่วเข้าหาตัวเรือน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูนรั้วบ้านเป็นรั้วเตยสับประรส และสวนกล้วยเป็นกั้นอาณาเขต

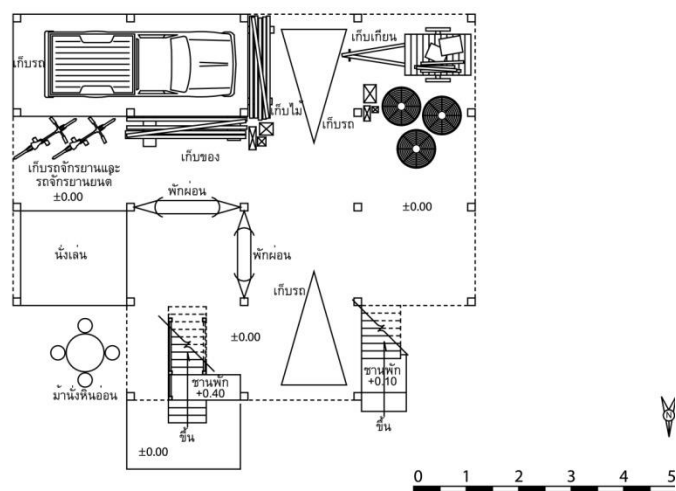
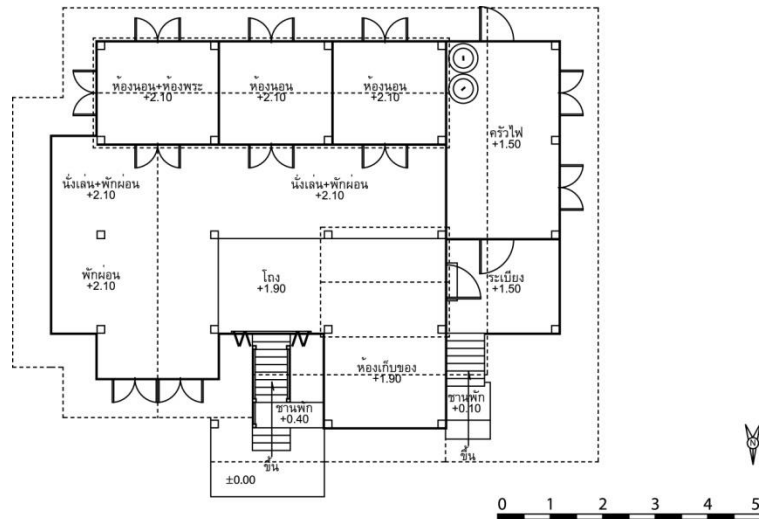
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของบ้านเป็นเรือนโง่ง หลังคาจั่วมุงสังกะสี หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก

ผนังเป็นฝาไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง มีระแนงไม้ระบายอากาศอยู่เหนือหน้าต่าง ผนังห้องครัวไฟด้านทิศใต้เป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนผสมฝาไม้ลูกกรงโปร่งตีตามแนวตั้ง

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้เนื้อแข็งตีชนเข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ พื้นห้องครัวไฟสูงจากระดับพื้นดิน 1.50 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องโถงทางเดินสูงกว่าระดับพื้นห้องครัวไฟ 40 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับห้องโถงทางเดิน 20 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทาบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมด บันไดไม้ขึ้น 2 ทาง ลูกกรงไม้เนื้อแข็ง

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.21

ภาพที่ 7.21 ทักษณียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 24 หมู่ 7 บ้านดอนหวาย ตำบลหนองปล่อง อำเภอลำสนธิ จังหวัดบุรีรัมย์

เรือนพักอาศัยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว

1. บ้านเมืองแฝก ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติของชุมชน

สภาพก่อนที่จะมีการตั้งหมู่บ้านและผู้ตอนอพยพเข้ามาอยู่นั้นโดยทั่วไปสภาพโดยรอบของหมู่บ้าน สภาพเป็นป่าดงดิบ มีสัตว์หลายชนิดที่อาศัยอยู่ เช่น เสือ ช้าง ลิง ควายเป็น หมาป่า งู เป็นต้น เมื่อประมาณ 150-180 ปี ได้มีครอบครัวหนึ่งซึ่งนายเหี่ยวและเครือญาติได้อพยพมาจากบ้านหนองบัวแดง อำเภอนางรองบุรีรัมย์ จังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน ได้เดินทางมาและได้มาพักครั้งแรกในบริเวณนี้และตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ บ้านสะยาง ตำบลประเคียบในปัจจุบัน เนื่องจากบริเวณแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งข้าวปลาอาหารต่าง ๆ อีกทั้งมีผู้คนมาอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ผู้คนที่อาศัยก่อนนั้นคนไทยที่พูดภาษาเขมร และพวกที่อพยพมานั้นพูดภาษาลาวจึงเกิดความขัดแย้งกันหลายเรื่อง และมีการลักขโมยสิ่งของกัน เนื่องจากนายเหี่ยวนี้เป็นคนที่ไม่ชอบเรื่องการลักขโมยและเป็นคนที่ชอบอยู่อย่างสันโดษ ไม่รบกวนคนอื่น จึงชักชวนลูกหลานที่มาจากบ้านหนองบัวแดงทั้งหมดอพยพต่อมาอีก โดยที่อาศัยอยู่บ้านสะยางเป็นเวลา 1-5 เดือน นายเหี่ยวได้พาลูกหลานเดินทางต่อมาจนถึงที่อยู่ปัจจุบันนี้

เมื่อมาถึงที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบัน สภาพก่อนนี้เป็นป่ารกทึบ มีหญ้าแฝกเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่าต่าง ๆ จึงได้พาลูกหลานแพ้วถางป่าออกเพื่อที่จะปลูกสร้างบ้านเรือน เมื่อทำการถางป่าออกไปเรื่อย ๆ ได้สังเกตเห็นว่าที่ที่ตนมาอยู่นี้มีลักษณะเป็นที่เนินสูงและมีคันดินและร่องน้ำล้อมรอบเป็นกำแพงถึง 3 ชั้น มีสระน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ถึง 4 สระท่านจึงสันนิษฐานว่าที่ที่ท่านมาอยู่ ณ ตรงนี้เป็นที่อยู่ของชุมชนโบราณที่มีการขุดบ้านแปลงเมืองเป็นกำแพงดินและคูน้ำล้อมรอบเพื่อป้องกันศัตรูและอันตราย ซึ่งลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็งมากพอสมควรและมีการจัดระบบสาธารณสุขที่ดี ต่อมาอาจเกิดโรคร้ายอันตรายผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ผู้นำชุมชนจึงได้ทำการอพยพผู้คนที่เหลือไปตั้งถิ่นฐานที่อื่น ปล่อยให้เป็นที่ว่างเปล่าและต้นไม้ใหญ่ขึ้นมาซึ่งเป็นเวลานานเท่าไรไม่มีใครทราบ จากนั้นนายเหี่ยวก็ได้พาลูกหลานทำมาหากินเรื่อยมา และเจริญขึ้นตามลำดับ มีการจับจองที่ทำกินสร้างที่อยู่อาศัย สร้างวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน

เมื่อทางหน่วยงานราชการสมัยนั้นได้มีการสำรวจประชากร และหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในเมื่อท่านมาอยู่ก่อนชาวบ้านและญาติพี่น้องเลยให้ท่านตั้งชื่อหมู่บ้านขึ้นเป็นคนแรก เนื่องจากท่านมาอยู่ครั้งแรกมีหญ้าแฝกจำนวนมาก ประกอบกับนายเหี่ยวได้อพยพมาจากเมืองเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านเมืองแฝก” ขึ้นกับตำบลตลาดโพธิ์ เป็นหมู่ที่ 7 ในขณะนั้น และได้มีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้น ทางราชการจึงได้ตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นเป็นคนแรก

คือผู้ใหญ่คำ บุญเกิด มีผู้ใหญ่ป๋อง ผิวสุข เป็นคนที่สอง และผู้ใหญ่ตี รุขะจีเป็นคนที่สาม เมื่อชุมชนมีความเจริญมากขึ้น มีการแบ่งการปกครอง 7 หมู่บ้าน

อาณาเขต

ทิศเหนือติดกับบ้านสระบัว หมู่ที่ 13 ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออกติดกับบ้านหนองปลิง หมู่ที่ 7 ตำบลโคกสะอาด อำเภอลำปลายมาศ
ทิศตะวันตกติดกับบ้านหนองนกเขียน หมู่ที่ 12 ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ
ทิศใต้ติดกับบ้านโคกใหญ่ หมู่ที่ 10 ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

เส้นทางคมนาคม

เริ่มจากถนนสายบุรีรัมย์-พุทไธสง หมายเลข 2074 ถึง คูเมือง 34 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายไปตามทาง รพช. ตามเส้นทางนี้ 11 กิโลเมตร ถึงบ้านเมืองแฝก

สภาพภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นเนินดินสูงโดยทั่วไปเป็นดินปนทราย นอกบริเวณคุน้ำคันดินจะเป็นที่ราบทำการเกษตรเนินดินที่ใช้ตั้งหมู่บ้านเป็นที่สูงและจะพบเศษกระเบื้อง เศษไหในเนินดิน

ลักษณะของเมืองโบราณ

รูปร่างของเมืองโบราณเป็นทรงกลมมีขนาดใหญ่ชาวบ้านตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยมาช้านาน ลักษณะเนินดินสูงทำให้ทราบว่าเป็นเมืองเก่าจึงตั้งชื่อเป็นเมือง มีคุน้ำ 3 ชั้น คันดิน 3 ชั้น เนื่องจากถูกทำลายไปบางแต่ยังคงเหลือเพียงบางส่วนที่วัดขนาดความกว้างของคุน้ำชั้นที่ 1 กว้าง 18 เมตร คุน้ำชั้นที่ 2 กว้าง 40 เมตร และคุน้ำชั้นที่ 3 กว้าง 27 เมตร โดยสภาพของคุน้ำในปัจจุบันยังปรากฏร่องรอยให้เห็นชัดเจนมีสภาพต้นเขินบางตอนไม่มีน้ำขังตลอดปี บางส่วนใช้ทำการเกษตร

คันดินชั้นที่ 1 กว้าง 22.5 เมตร คันดินชั้นที่ 2 กว้าง 28 เมตร คันดิน ชั้นที่ 3 กว้าง 23 เมตร โดยสภาพของคันดินในปัจจุบันจะมีเหลือเพียงบางส่วนเท่านั้นซึ่งส่วนที่ชัดเจนที่สุดอยู่ด้านทิศตะวันตกของชุมชน มีหลายส่วนที่ถูกทำลายโดยใช้เป็นพื้นที่ปลูกผักสวนครัว

สภาพของเนินดินในปัจจุบันมีลักษณะเป็นเนินสูงเป็นที่ตั้งหมู่บ้าน ในบริเวณเนินดินจะพบเศษกระเบื้องไห ซึ่งมีอยู่ทั่วไป

สภาพแวดล้อมโดยรอบของชุมชนโบราณ

ชุมชนโบราณอยู่ในหมู่บ้าน บริเวณโดยรอบของชุมชนนั้นจะเป็นป่าและพื้นที่ที่เป็นทุ่งโล่งจะใช้ทำการเกษตรชุมชนจะตั้งอยู่ริมเส้นทางคมนาคมสายลำปลายมาศ-คูเมือง

หลักฐานทางโบราณคดีที่พบ

คุน้ำคันดินโบราณซึ่งมองจากภาพถ่ายทางอากาศและสังเกตได้จากที่ตั้งอย่างชัดเจน ถนนโบราณอยู่ทางด้านทิศเหนือกับทิศใต้ พบเศษภาชนะดินเผา ไห อยู่ในบริเวณเนินดิน

เตาเครื่องปั้นดินเผา อยู่ในบริเวณบ้านของนางตี ศรีวรรณ
โครงการควบคุมมนุษย์ขุดพบในบริเวณเนินดิน และพบกำไลข้อมือ

สภาพแวดล้อมของชุมชนในปัจจุบัน

ชุมชนเมืองแฝกสภาพพื้นที่ที่ทำกินของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะเป็นที่ดอน เมื่อถึงฤดูร้อนจะร้อนและแห้งแล้งมาก พื้นผิวกผลไม้ที่ปลูกไว้ตามไร่นาหรือตามไร่ต่างๆจะแห้งเหี่ยวและตายหมด พอถึงฤดูฝนน้ำจะท่วมเร็วเนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านโดยรวมมีคลองน้ำล้อมรอบ และคลองส่วนใหญ่ตื้นเขินมาก ฝนไม่ตกตามฤดูกาล เนื่องจากมีการตัดไม้ทำลายป่ากันมาก สภาพของชุมชนนี้จะเปลี่ยนแปลงไปมากมีการสร้างบ้านเรือนบนเนินดินตัดถนนใหม่เข้าหมู่บ้านทำให้สภาพถูกทำลาย คุน้ำเก่าจะถูกทำลายโดยที่ชาวบ้านขุดเป็นบ่อเลี้ยงปลา คันดินก็ถูกทำลายโดยการทำให้คันดินต่ำลงเพื่อใช้ทำการเกษตร

การศึกษาเรือนพื้นถิ่น

1.1 บ้านเลขที่ 28 หมู่ 1 บ้านเมืองแฝก ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางสัน ดอกไม้ อายุ 88 ปี อาชีพทำนา ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน ชาย 1 คน หญิง 3 คน คือคุณยายสัน ดอกไม้ ลูกชาย ลูกสะใภ้ และหลานสาว อายุของบ้านหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 60 กว่าปี ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ตัวบ้านชั้นบนแยกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นส่วนพักผ่อน ห้องปิดมี 3 ห้อง คือห้องนอน และห้องพระ ด้านหน้าเป็นโถงใช้นั่งเล่น พักผ่อน ส่วนที่ 2 เป็นครัวไฟ ความต่างระดับของพื้นมีทั้งหมด 2 ระดับ ระหว่างพื้นครัวไฟและซีกล่าง ในบริเวณบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล่าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านหลังของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัวบ้านเป็นโครงสร้างไม้ ผนัง และพื้นก่ออิฐฉาบปูน

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของเรือนเป็นเรือนยก หลังคาจั่วมุงสังกะสีความลาดเอียงไม่สูงมากนัก ต่อด้วยหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับครัวไฟ และชานด้านหลัง หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก

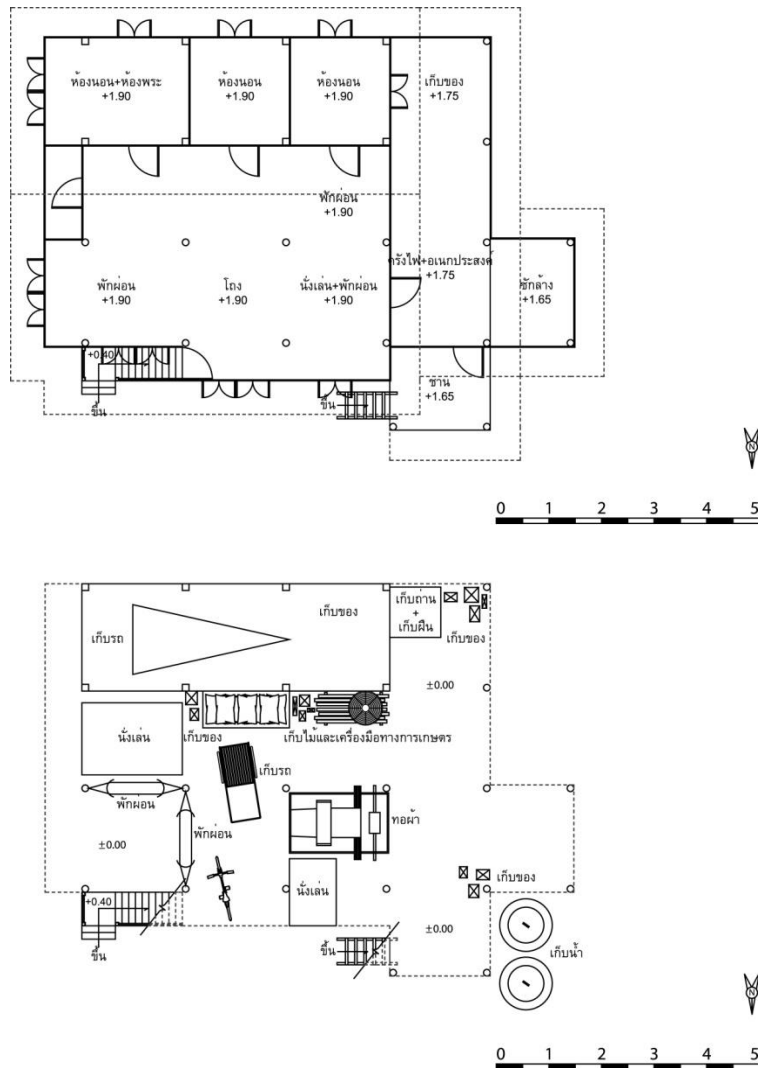
ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับได้วางกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวางกบหน้าต่าง และผนังห้องครัวไฟเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนเว้นระยะด้านบน 40 เซนติเมตรเพื่อระบายควัน และอากาศในเวลาทำครัว

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 3 ระดับ ระดับพื้นชานด้านหลังสูงจากระดับพื้นดิน 1.65 เซนติเมตร ระดับพื้นครัวไฟสูงกว่าระดับพื้นชาน 15 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นครัวไฟ 15 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมดมีช่องแสงกระจก บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.22

ภาพที่ 7.22 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 28 หมู่ 1 บ้านเมืองแฝก ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.22 (ต่อ)

1.2 บ้านเลขที่ 42 หมู่ 1 บ้านเมืองแฝก ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนางบัวผัน บัวเพชร อายุ 61 ปี อาชีพหลักทำนา อาชีพเสริมทอผ้า ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน คือพ่อ แม่ และลูก 2 คน อายุของบ้านหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 50 กว่าปี ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาตั้งแต่สมัยพ่อ-แม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าว่าเมื่อก่อนบ้านหลังใหญ่กว่านี้ ได้ถูกสูงใช้เลี้ยงสัตว์ และเก็บของเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันนี้ไม่ได้เลี้ยงแล้ว เมื่อประมาณ 3-4 ปีที่แล้วมีการปรับปรุงซ่อมแซมตัวบ้าน

ครั้งใหญ่ คือ มีการปรับระดับพื้นดิน ตัดเสายกตัวบ้านให้สูงขึ้น ปรับระดับครัวไฟให้ต่ำลงจากเดิม ครัวไฟจะอยู่ติดกับตัวเรือนด้านบน

โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะของ เรือนเป็นเรือนยกย หลังคาจั่วมุงสักระสีความลาดเอียงไม่สูงมากนัก ต่อด้วยหลังคาเพิงหมาแหงน สำหรับชานพักด้านหน้า หันหน้าจั่วไปทางทิศตะวันออก

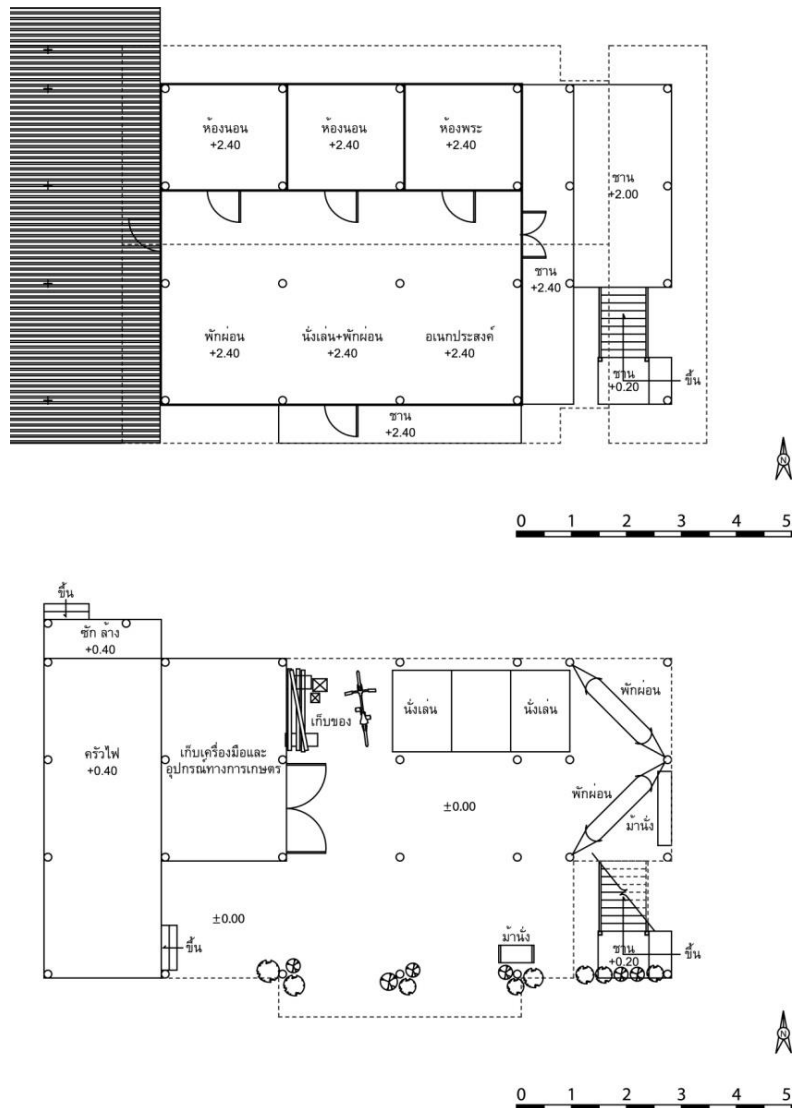
ผนังบ้านทั้งภายใน และภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอนระดับใต้วงกบหน้าต่าง และตีตามแนวตั้งเหนือระดับวงกบหน้าต่าง

พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น ความต่างระดับของพื้นเรือนมีทั้งหมด 2 ระดับ ระดับพื้นชานด้านหลังสูงจากระดับพื้นดิน 2.00 เซนติเมตร ระดับพื้นห้องนอนสูงกว่าระดับพื้นชาน 40 เซนติเมตร พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทึบอัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบานเปิดไม้ทั้งหมดไม่มีช่องแสงด้านบน บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้แบบระแนงหมากรุก

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.23

ภาพที่ 7.23 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 42 หมู่ 1 บ้านเมืองแฝก ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.23 (ต่อ)

1.3 บ้านเลขที่ 62/2 หมู่ 1 บ้านเมืองแฝก ตำบลเมืองแฝก อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

เจ้าของบ้าน คือนายผอง สิงหะชัย อายุ 67 ปี อาชีพทำนา ปัจจุบันมีผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน 4 คน ชาย 2 คน หญิง 2 คน คือพ่อ แม่ และลูก 2 คน อายุของบ้านหลังนี้สร้างมาได้ประมาณ 50 กว่าปี ยังไม่มีประวัติการปรับปรุงซ่อมแซมหรือต่อเติมใหม่

สภาพปัจจุบันของบ้าน

สภาพของตัวบ้านที่เห็นในปัจจุบันยังคงสภาพแข็งแรงทั้งโครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้น ลักษณะของบ้านเป็นบ้านไม้สองชั้น หลังคามุงสังกะสี ในบริเวณบ้านมีศาล

พระภูมิตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้าน มีเล้าข้าว จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ทางทิศ ตะวันออกของบ้าน มีตุ่มใช้น้ำเรียงเป็นแถวด้านหลังของบ้าน ห้องน้ำ-ห้องส้วมแยกออกจากตัว บ้าน

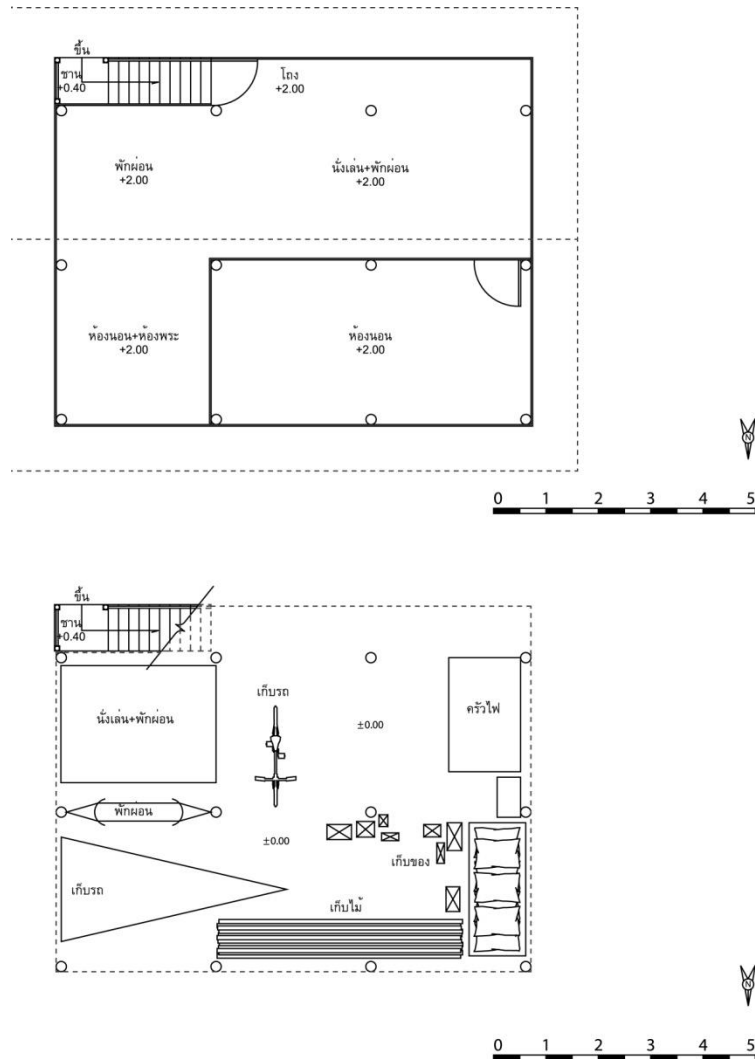
โครงสร้างและวัสดุก่อสร้าง

โครงสร้างหลัก โครงสร้างหลังคา ผนัง และพื้นเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งทั้งหมด ลักษณะ ของเรือนเป็นเรือนเดี่ยว หลังคาจั่วมุงสักระสีความลาดเอียงไม่สูงมากนัก ผนังบ้านทั้งภายใน และ ภายนอกเป็นผนังไม้ตีตามแนวนอน พื้นชั้นบนเป็นพื้นไม้ตีชนไม้เข้าลิ้น พื้นชั้นล่างเป็นพื้นดินทึบ อัดแน่นใต้ถุนโล่งใช้นั่งเล่น พักผ่อน และเก็บของอุปกรณ์ทางการเกษตร ประตูหน้าต่างเป็นบาน เปิดไม้ทั้งหมด บันไดเป็นบันไดไม้เนื้อแข็งขึ้นทางเดียว ลูกกรงบันไดไม้

เรือนพื้นดินดังกล่าวมีลักษณะทางกายภาพตามทัศนียภาพและผังพื้น ดังภาพที่ 7.24

ภาพที่ 7.24 ทัศนียภาพและผังพื้นของบ้านเลขที่ 62/2 หมู่ 1 บ้านเมืองแปง ตำบลเมืองแปง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพที่ 7.24 (ต่อ)

สรุป

เรือนพื้นถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย ไทยเขมร ไทยโคราช และไทยลาวในชุมชนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่เป็นเรือนไม้เนื้อแข็งชั้นเดียวใต้ถุนโล่ง มีอายุของเรือนตั้งแต่ 50 ขึ้นไป ลักษณะรูปแบบของเรือนมิได้ยึดแบบแผนของเรือนดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นงานช่างแบบพื้นบ้าน สร้างขึ้นโดยเน้นความมั่นคงแข็งแรงและประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก และยังมีการยึดถือคติความเชื่อในการปลูกสร้างเรือน เช่น การวางผังบริเวณ การเลือกตำแหน่งที่ตั้งของเสาข้าว ทิศทางการวางอาคาร เป็นต้น เจ้าของเรือนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้

การใช้งานใต้ถุนเรือนยังคงอนุรักษณ์ ทั้งการเก็บวัสดุ เครื่องจักร เครื่องมือทางการเกษตร คอกเลี้ยงสัตว์ เกือบของ จอctrถ นั้งเล่น พักผ่อน หรือเป็นพื้นที่ประกอบกรางงานในเวลากลางวัน เช่น จักสาน ทอผ้า ถักแห เป็นต้น บนเรือนนิยมทำผังแบบเปิดโล่ง กั้นผนังเฉพาะส่วนห้องนอน โดยมีจำนวนห้องตามความเหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรือนในชนบทของภาคอีสานของสุนทร ตุลยะสุข (2530 : 36-37) และตัวเรือนยังมิได้รับการ ปรับปรุงเพื่อรองรับการใช้สอยของเจ้าของเรือนที่อยู่ในวัยผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษา แนวทางสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยที่เป็นมิตรของผู้สูงอายุของสมบัติ ประจัญศานต์ (2558 : 570) ทั้งการขึ้นลงบันไดที่มีความชัน การใช้สอยห้องน้ำห้องส้วม เป็นต้น

คำถามท้ายบท

1. คติความเชื่อในการสร้างเรือนในชุมชนท้องถิ่นมีเรื่องใดบ้าง
2. การประกอบติดตั้งโครงสร้างไม้ของเรือนพื้นถิ่นใช้วิธีการใดบ้าง
3. เรือนโขงมีลักษณะกายภาพเป็นแบบใด
4. เรือนเกยมีลักษณะกายภาพเป็นแบบใด
5. ตูบต่อเล้ามีลักษณะกายภาพเป็นแบบใด
6. ห้องส้วม หมายถึงห้องใด และนิยมจัดวางในตำแหน่งใดของผังพื้น
7. เหตุใดการสร้างเรือนพื้นถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์จึงมิได้ยึดตามแบบแผนดั้งเดิม
8. วิถีชีวิตในปัจจุบันของชนบทมีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมส่งผลต่อเรือนพื้นถิ่นอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- วรรณิ์ สาทิพย์จันทร์ และสมบัติ ประจัญตานต์. (2555). **การศึกษารูปแบบบ้านพักอาศัยที่กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์**. งานวิจัยทางสถาปัตยกรรมสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุนทร ตุลยะสุข. (2530). “ชุมชนชนบทและบ้านชนบทภาคอีสาน”. **สถาปัตยกรรมอีสาน**. เอกสารประกอบการสัมมนาของกรมการสถาปนิกอีสาน ณ โรงแรมໄໝະ จังหวัดขอนแก่น. หน้า 29-54.
- สมบัติ ประจัญตานต์. (2558). “แนวทางสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยที่เป็นมิตรของผู้สูงอายุในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมขังมาก จังหวัดบุรีรัมย์”. **รายงานสืบเนื่องการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ พ.ศ. 2558 (National and International Research Conference 2015 : NIRC2015)**. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.). หน้า 563-570.
- สมมาตร ผลเกิด. (2538). **วิถีครอบครัวและชุมชนชาติพันธุ์ไทยส่วย บ้านดงกระทิง ต.บ้านด่าน อ.เมือง จ.บุรีรัมย์**. บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.